

Kwartalnik Samorządowy

RADZIEJOWIANIN

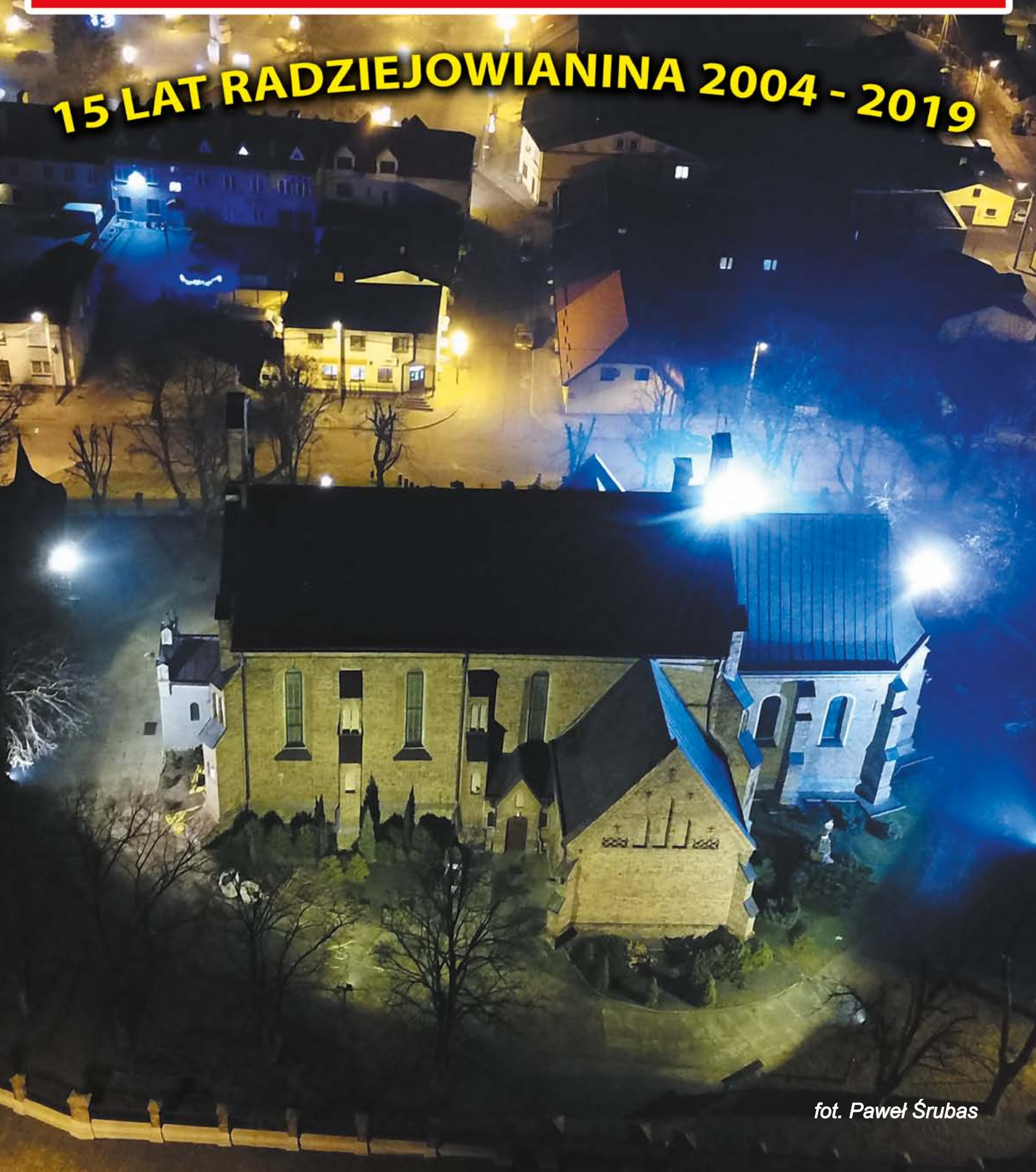

Bezpłatny

WIOSNA 2019

ISSN 1732-4440

15 LAT RADZIEJOWIANINA 2004 - 2019

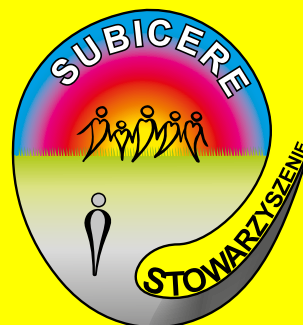
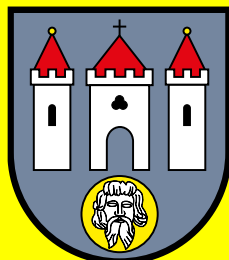

fot. Paweł Śrubas

Organizatorzy III Plenerowego Kujawskiego Śniadania Wielkanocnego

Urząd Miasta
w Radziejowie

**zapraszają w Niedzielę Palmową
14 kwietnia 2019 roku
na
Rynek w Radziejowie
w godz. 9:00-14:00**

Atrakcje: pisanki, niespodzianki, wiklina, gęsina.

A na nadchodzące święta
Wielkiej Nocy życzą
jajka smacznego,
stołu obfitego,
Zająca bogatego,
dni pogodnych i radosnych
oraz tchnienia wiosny.

Patronat medialny

Stowarzyszenie

Szansa dla bezdomniaków

prężnie działa na rzecz radziejowskich kotów bezdomnych i wolno żyjących.

Osoby zainteresowane tematem zapraszamy do śledzenia strony na FB @bezdomniaki2019

Razem możemy więcej!!!

Zbiórka publiczna "Dajemy szansę" 2017/2514/KS Szansa dla Bezdomniaków

OD REDAKCJI

Szanowni Czytelnicy „Radziejowianina”

W pierwszych dniach wiosny pragniemy Państwu zaprezentować najnowszy numer „Radziejowianina”.

Na lamach gazety zamieszczone zostały reportaże placówek kulturalno – oświatowych z ostatniego kwartału. Znalazły się także informacje sportowe z radziejowskiego bractwa biegowego oraz młodzieżowego turnieju piłki nożnej.

Szczególnie wart uwagi jest artykuł Ilony Waszak prezentujący 50-letnią historię przedszkola przy ul. Szkolnej. Kolejny artykuł o tematyce historycznej przedstawił Krzysztof Wątrobiec pt „Tu też działa się historia”.

Redakcja zamieszcza także informację o nowej publikacji jaka ukazała się w marcu br. dotyczącej wspomnień mieszkańca Radziejowa, Józefa Prusinowskiego. Jest to ciekawa pozycja dla każdego regionalisty, który pragnie odkrywać kolejne karty z historii naszego miasta.

Zachęcamy do lektury

W imieniu zespołu redakcyjnego

Redaktor Naczelny

Paweł Śrubas

KONKURS

„NAJŁADNIEJSZA PISANKA WIELKANOCNA 2019”

Konkurs organizowany jest w celu promocji kultury chrześcijańskiej i kultywowania wielkanocnych tradycji.

Zapraszam do udziału w V edycji konkursu wielkanocnego.

Konkurs o zasięgu ogólnopolskim, bez ograniczeń wiekowych.

W tym roku również ciekawe nagrody.

Ewa Klimaszewska-Antos

1. Przygotuj pisankę na wielkanocny stół (polecam poświęcić w Wielką Sobotę :))
2. Zrób zdjęcie swojego dzieła.
3. Wyślij na adres mailowy: klimaszewska.antos@gmail.com
4. Wypełnij formularz zgłoszeniowy dostępny na stronie internetowej: <http://ewaklimaszewska-antos.pl/>
5. Jeśli zjesz jajko w czasie wielkanocnego śniadania, zachowaj skorupki.
6. Przyjdź na Galę Laureatów w wyznaczonym terminie.
7. Odbierz nagrodę i dyplom :).
8. Jeśli nie masz internetu, skontaktuj się bezpośrednio ze mną.

Do zobaczenia! :)

Szczegóły na: [www.http://ewaklimaszewska-antos.pl](http://ewaklimaszewska-antos.pl)

„RADZIEJOWIANIN” - Kwartalnik
Redaktor naczelny – PAWEŁ ŚRUBAS

Redakcja w składzie – T. Gadzinowska, M. Maciejewski, D. Wielgosz, A. Wojciechowska,
Wydawca – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. F. Becińskiego, ul Objezdna 33
Adres Redakcji – Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. F. Becińskiego, ul Objezdna 33,
www.bibliotekaradziejow.cdx.pl, tel. 54 285 32 80
e – mail : radziejowianin@umradziejow.pl

Pismo zrzeszone w Stowarzyszeniu Polskich Mediów

REDAKCJA ZASTRZEGA SOBIE PRAWO DO SKRÓTÓW NADESŁANYCH TEKSTÓW
PRAWA AUTORSKIE ZASTRZEŻONE

„Każdy znajdzie tu coś, co mu się nie spodoba. Każdemu jego małe oburzenie.”

(Józef Hen - pisarz, publicysta)

Budowa parkingu przy ul. M. Dąbrowskiej w Radziejowie

W lutym bieżącego roku Miasto podpisało umowę z firmą wyłonioną w przetargu nieograniczonym - P.P.H.U. „SZEWBUD” z Inowrocławia na „Budowę parkingu przy ul. M. Dąbrowskiej w Radziejowie”. Wartość robót budowlanych wynosi 140 tysięcy złotych. Zaprojektowano parking na 31 stanowisk dla samochodów osobowych. Droga dojazdowa do stanowisk postojowych łączy się z jezdnią ulicy Marii Dąbrowskiej poprzez projektowany zjazd publiczny. W pobliżu tego zjazdu z ulicy Dąbrowskiej zaplanowano 2 stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych. Projekt zakłada budowę chodnika o szerokości 1,5 m umożliwiającego dojścia piesze od strony osiedla mieszkaniowego oraz chodnika wzdłuż jezdni ulicy Marii Dąbrowskiej. Planowany termin zakończenia to lipiec bieżącego roku.

Zagospodarowanie terenu wokół budynków mieszkalnych, wielorodzinnych przy ul. Szkolnej

W lutym 2019 r. wyłoniono wykonawcę robót dla inwestycji pn. „Zagospodarowanie terenu wokół budynków mieszkalnych wielorodzinnych przy ul. Szkolnej”. Prace budowlane wykonana firma P.P.H.U. „SZEWBUD” z Inowrocławia. Całkowity koszt inwestycji to około 274 tysięcy złotych. Planowany termin zakończenia inwestycji - wrzesień 2019 roku. Projekt zakłada zagospodarowanie terenów wokół budynków wielorodzinnych przy ulicy Szkolnej 2, 4, 6. Zaprojektowano wykonanie nowej nawierzchni dróg dojazdowych, chodników, parkingu i zieleni.

Widok z lotu ptaka na teren wokół bloków przy ul. Szkolnej przed wykonaniem inwestycji

Budowa systemu oczyszczania ścieków deszczowych i roztopowych na terenie miasta Radziejów - I etap

W marcu bieżącego roku wyłoniono wykonawcę robót na „Budowę systemu oczyszczania ścieków deszczowych i roztopowych na terenie miasta Radziejów - I etap”. Wykonawcą wyłonionym w przetargu nieograniczonym jest firma YARDO BLUE Łukasz Okruciniński z siedzibą w Toruniu.

Całkowity koszt prac wyniesie 199 tysięcy złotych. Zakończenie prac planuje się we wrześniu bieżącego roku.

UWAGA - rekrutacja do przedszkola i szkoły trwa!

Serdecznie zapraszamy do zapisów do Publicznego Przedszkola nr 1 w Radziejowie. Dokumenty, zasady rekrutacji i wnioski określa ZARZĄDZENIE NR 13/2019 BURMISTRZA MIASTA RADZIEJÓW z dnia 31 stycznia 2019 roku. **Wnioski w I terminie wpływały do 22 marca 2019 r. W II terminie (jeśli będą jeszcze wolne miejsca) wnioski można składać w dn. 1.04.2019 r. - 12.04.2019 r.** Dla nowych podopiecznych (w wieku od 2,5 - 6 lat) przygotowano 60 nowych miejsc w przedszkolach przy ul. Polnej 1 oraz Szkolnej 26. Wnioski do obu przyjmowane są w biurze przedszkola przy ul. Polnej 1.

Serdecznie zapraszamy rodziców dzieci urodzonych w roku 2012 (które jeszcze nie uczęszczają do szkoły podstawowej) do zapisów do klas I Publicznej Szkoły Podstawowej nr 1 im. Mikołaja Kopernika

w Radziejowie. Dzieci w wieku 7 lat do szkoły zgłaszane są obowiązkowo. Rodzice dzieci 6 - letnich mają prawo do zapisu dziecka do szkoły. Na wnioski czekamy do 16 kwietnia 2019 r. w sekretariacie MZS w Radziejowie, ul. Szkolna 28.

Dokumenty do pobrania i szczegóły na stronie Zespołu www.mzs-radziejow.pl w zakładce rekrutacja

Istotne zmiany w użytkowaniu wieczystym

Zgodnie z ustawą od 1 stycznia 2019 roku tereny oddane w użytkownika wieczyste z przeznaczeniem na cele mieszkaniowe przeszły na własność mieszkańców. Potwierdzeniem faktu przekształcenia będzie zaświadczenie wydane przez Burmistrza Miasta Radziejów z urzędu, w ciągu 12 miesięcy, licząc od 1 stycznia 2019 r. Zaświadczenia będą wydawane sukcesywnie. Właściciel może wystąpić z wnioskiem o wydanie zaświadczenia. W tym przypadku należy wraz z wnioskiem wnieść opłatę skarbową w wysokości 50 zł. Termin na wydanie zaświadczenia na wniosek wynosi, co do zasady, 4 miesiące od dnia otrzymania wniosku.

Pomimo że przekształcenie prawa użytkowania wieczystego jest odpłatne nie pociąga za sobą żadnych nowych skutków finansowych poza tymi, które ponosili mieszkańcy do tej pory.

Roczna opłata przekształceniowa odpowiada wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste jaka obowiązywałaby w 2019 r. Opłatę należną za rok 2019 wnosi się w terminie do dnia 29.02.2020 r., a pozostałe opłaty w terminie 31 marca każdego roku, począwszy od 2020 r.

Opłatę wnosi się przez okres 20 lat.

Całą opłatę można też wpłacić jednorazowo – płatność „z góry”.

W przypadku wniesienia opłaty za przekształcenie gruntu jednorazowo,

osobom fizycznym będącym właścicielami budynków mieszkalnych jednorodzinnych, lokali mieszkalnych lub spółdzielniom mieszkaniowym przysługuje bonifikata. Wysokość bonifikaty jest uzależniona od tego w którym roku od przekształcenia zostanie ona uiszczona. Projekt Uchwały Rady Miasta Radziejów zakłada, że bonifikata w pierwszym roku wynosić będzie 60%, następnie o 10% mniej z każdym kolejnym rokiem, aż do 10% w szóstym roku. Głosowanie nad projektem Uchwały odbędzie się na sesji Rady Miasta w dniu 28 marca 2019 roku

Zamiar wniesienia opłaty jednorazowej należy zgłosić na piśmie, po otrzymaniu zaświadczenia.

Po wniesieniu wszystkich opłat lub opłaty jednorazowej właściwy organ wydaje z urzędu, w terminie 30 dni od dnia wniesienia opłat, zaświadczenie, które właściciel gruntu załącza do wniosku o wykreślenie w dziale III księgi wieczystej wpisu roszczenia o opłatę.

Od wniosku o wykreślenie ww. wpisu pobiera się opłatę stałą w wysokości:

- 250 zł - w przypadku wniesienia opłaty jednorazowej;
- 75 zł - w pozostałych przypadkach.

Pierwszy nabór w 2019 roku na wymianę pieców zakończony

11 marca br. w związku z osiągnięciem maksymalnej liczby złożonych wniosków o przyznanie dotacji na wymianę źródeł ciepła, Gmina Miasto Radziejów informuje, że nabór został zamknięty. Teraz po stronie samorządu pozostała ocena formalna ww. wniosków, a w późniejszym etapie podpisanie stosownych umów z osobami zakwalifikowanymi do udzielenia dotacji. Powyższy nabór został przeprowadzony w związku z dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców chęcią otrzymania dofinansowania z programu EKOpiec w 2018 roku. Gmina Miasto Radziejów podjęła uchwałę i wprowadziła do własnego budżetu środki z przeznaczeniem na udzielanie dotacji celowej w formie dofinansowania na wymianę istniejących nieekologicznych źródeł ciepła na nowe ekologiczne. Na ten cel zabezpieczono 30 tysięcy złotych, przy czym maksymalna kwota udzielonej dotacji to 3 tysiące złotych

sowaniem ze strony mieszkańców chęcią otrzymania dofinansowania z programu EKOpiec w 2018 roku. Gmina Miasto Radziejów podjęła uchwałę i wprowadziła do własnego budżetu środki z przeznaczeniem na udzielanie dotacji celowej w formie dofinansowania na wymianę istniejących nieekologicznych źródeł ciepła na nowe ekologiczne. Na ten cel zabezpieczono 30 tysięcy złotych, przy czym maksymalna kwota udzielonej dotacji to 3 tysiące złotych

Nowe zasady segregowania śmieci BIOdegradowalnych

W związku ze zmianą od dnia 1-go stycznia 2019 r. zasad segregacji odpadów komunalnych na terenie miasta oraz złożoną przez P.G.K. SANIKO we Włocławku propozycją pozostawienia na posesjach pojemników, służących wcześniej do zbierania odpadów opakowaniowych tj. plastiku i papieru, Gmina Miasto Radziejów informuje, że w celu poprawy estetyki i ze względów sanitarnych można w przedmiotowych pojemnikach przechowywać tylko i wyłącznie worki z odpadami biodegradowalnymi.

Wobec powyższego na posesjach jednorodzinnych znajdować się będą teraz dwa pojemniki. Jeden będzie przeznaczony do zbiórki odpadów zmieszanych a drugi do zbiórki odpadów biodegradowalnych we workach.

Gwarancją odebrania odpadów biodegradowalnych jest konieczność wyjęcia worka z pojemnika i ustawienia go przed posesją w dniu odbioru zgodnie z harmonogramem, w przeciwnym razie odpady nie zostaną odebrane. Ze względu na wczesną zbiórkę odpadów segregowanych przez ekipę wywozową proponuje się, aby wystawiać worki dzień wcześniej przed dniem wywozu

✓ WRZUCAMY

KWIATY
RESZTKI KWIATÓW CIĘTYCH I
DONICZKOWYCH
RESZTKI ŻYWNOSCI (BEZ MIĘSA)
OBIERKI OWOCÓW I WARZYW
PRZETERMINOWANE OWOCE I
WARZYWA
SKORUPKI JAJ
FUSY PO KAWIE I HERBACIE

✓ WRZUCAMY

TRAWĘ
LIŚCIE
ROZDROBNIONE GAŁĘZIE
POZOSTAŁOŚCI ROŚLINNE

NIE WRZUCAMY

MIĘSA, KOŚCI I ODCHODÓW
ZWIERZĄT
ZIEMI, KAMIENI
POPIOŁU

RADZIEJÓW na starej fotografii ...

Peregrynacja kopii cudownego wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej w Radziejowie, 1975 rok.
Z archiwum prywatnego Dawida Nowakowskiego.

Centralne Dożynki Krajowe z udziałem gen. Wojciecha Jaruzelskiego, 1984 rok

Uroczystość I Komunii Świętej, rok 1950. Z prywatnego archiwum Kazimierza Skupniewicza.

Ignacy i Józef Prusinowscy, żołnierze 59 pułku piechoty wielkopolskiej w Inowrocławiu, rok 1935/1936. Z prywatnego archiwum Leszka Kalickiego.

Spektakl Bożonarodzeniowy „To wszystko przez renifera...” teatru dziecięco- młodzieżowego RDK

21.12.2018 o godz. 18:00, na sali widowiskowej RDK teatr dziecięco- młodzieżowy zaprezentował premierowy spektakl "To wszystko przez renifera...", w dowcipny sposób opowiadający o pracy świętego Mikołaja oraz przedświątecznych przygotowaniach. Autorką scenariusza oraz reżyserem spektaklu jest prowadząca teatr

Agata Świrska. O świąteczną atmosferę, grając piękne kolędy, zadbała grupa gitarowa RDK pod kierunkiem Jana Nowaka, natomiast autorami scenografii są dziecięca i młodzieżowa grupa plastyczna, również działające przy Domu Kultury. Przedstawienie zgromadziło wielu widzów - zarówno tych najmłodszych, jak i zupełnie dorosłych! Mamy nadzieję, że już niebawem zaprosimy Państwa na kolejne spektakle naszych młodziutkich aktorów, już po remoncie sali widowiskowej, który rozpoczynamy w styczniu! Do zobaczenia !

Spotkanie Opłatkowe KGW, 18.12.2018

w kawiarni Radziejowskiego Domu Kultury odbyło się spotkanie opłatkowe, zorganizowane przez panie z radziejowskiego koła gospodyń. Było wspólne śpiewanie kolęd, dzielenie się opłatkiem, a nawet święty Mikołaj i prezenty, a stoły uginały się od pysznych, tradycyjnych potraw wigilijnych. Uroczystość uświetnił zespół "Kujawy", prezentując świąteczny montaż słowno- muzyczny.

Ferie w RDK

W dniach 16-17 stycznia 2019 w ramach Ferii w RDK odbyły się warsztaty wikliniarskie, przeprowadzone przez panią Alinę Gapińską. Uczestnikom poszło świetnie, każdy wyszedł z zajęć z uśmiechem na ustach i własnoręcznie wplecionym koszykiem!

22 i 24 stycznia 2019 odbywały się warsztaty ceramiczne, podczas których powstała przepiękna biżuteria, a także ceramiczne domki.

Reprezentacja Pracowni Plastycznej RDK na XI Ogólnopolskim Konkursie Rzeźbiarskim im. S. Zagajewskiego w CK Browar we Włocławku

Podopieczni pracowni plastycznej RDK, Iza Ostańska i Kacper Laskowski, wzięli udział w ogólnopolskim konkursie rzeźbiarskim im. S. Zagajewskiego w CK Browar B we Włocławku. Rzeźby powstawały w glinie i były tworzone na miejscu. Z niecierpliwością czekamy na wyniki konkursu i wystawę pokonkursową wypalonych rzeźb, a to już 04.04.2019, w 11 rocznicę śmierci włocławskiego Artysty.

Ferie zimowe już za nami

Tradycyjnie spora grupa dzieci w okresie ferii zimowych mogła spędzić w naszej bibliotece czas na grach, zabawach. Na zajęciach plastycznych dzieci malowały zimowy krajobraz, wykonywały tzw. łapacza snów oraz maski karnawałowe. Uczestnicy ferii uczyli się współpracy na zajęciach z Iloną Wolańską z Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Radziejowie, a także obejrzeli spektakl edukacyjny promujący czytelnictwo pt: „Co w trawie piszczy” w wykonaniu teatryku EDU-ARTIS z Krakowa.

Muzyka zabrzmiała

11 lutego br w radziejowska biblioteka zaprosiła słuchaczy na koncert rozrywkowy pt. „Kalejdoskop piosenek z różnych dekad „w wykonaniu Teresy Kuny – Kramarskiej oraz Krzysztofa Kietczera z Warszawy.

Telewizyjny poszukiwacz historii w Bibliotece

26 lutego br. w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie odbyło się spotkanie z OLAFEM POPKIEWICZEM, absolwentem UMK w Toruniu, archeologiem, dziennikarzem, redaktorem programu telewizyjnego „POSZUKIWACZE HISTORII”, emitowanego na

kanale tematycznym Polsat Play.

W spotkaniu udział wzięli uczniowie ZSR CKU w Przemystce oraz LO Radziejów, a także wielu mieszkańców Radziejowa i okolic zainteresowanych historią, archeologią i odkryciami.

Szeroka działalność naszej ksiąźnicy

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie wychodząc naprzeciw potrzebom kulturalnym mieszkańców Radziejowa organizują różnorodne przedsięwzięcia. Sporadycznie w radziejowskiej ksiąźnicy odbywają się próby chóru LARGO. Kursy komputerowe i zajęcia nauki języka niemieckiego dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku, cotygodniowe zajęcia jogi, warsztaty rękodzieła prowadzone przez Panią Ewę Smykowską, a także spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki. Dla dzieci ze szkół podstawowych i przedszkolaków są spotkania głośnego czytania i zwiedzanie Biblioteki. Ostatnio młodzież uczestniczyła w spektaklu teatralnym, którego tematyką były zagrożenia wynikające z kontaktu ze współczesnymi mediami pt. „W KRAJNIE BAJTÓW”. Spektakl przedstawił teatru INSPIRACJA z KRAKOWA.

W ramach podróźniczego klubu „TĘDY - OWĘDY” słuchacze Uniwersytetu III Wieku oraz inne osoby zainteresowane tematem uczestniczyły w spotkaniu z dr Agnieszką Wiśniewską. Tematem spotkania były „Wspomnienia z Grecji”.

Konkursy, konkursy !

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie ogłasza Powiatowy Konkurs Recytatorski i Plastyczny dla dzieci kl. 0” pt. „LICZYDEŁKO – czyli poetycko o liczbach”

REGULAMIN na facebooku biblioteki oraz na stronie www.bibliotekaradziejow.cdx.pl w dziale KONKURSY.

Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie ogłasza Powiatowy Konkurs Fotograficzny im. Z. Zasady pod Patronatem Starosty Powiatu Radziejowskiego i Patronatem Medialnym „Powiatowego ABC” pt. „Z KSIĄŻKĄ WSZĘDZIE DOBRZE... - GDZIE I JAK CZYTASZ?”

REGULAMIN na facebooku biblioteki oraz na stronie www.bibliotekaradziejow.cdx.pl w dziale KONKURSY.

Sukces współpracy szkoły z Biblioteką

ZSRCKU w Przemystce w marcu 2018 roku przystąpiła do projektu edukacyjnego Szkoła Dialogu Fundacji Forum Dialogu w Warszawie zajmującego się poszerzeniem wiedzy na temat wielowiekowej obecności Żydów w Polsce oraz ich wkładu w rozwój społeczny, kulturalny i gospodarczy naszego kraju. Projekt kierowany był do uczniów, którzy samodzielnie odkrywają i upamiętniają historię przedwojennej społeczności żydowskiej w swojej miejscowości. Do projektu zostało zgłoszonych 22 uczniów z klasy II Technikum Ekonomicznego i III Liceum Ogólnokształcącego w Przemystce.

Młodzież podczas realizacji projektu podejmowała szereg działań mających na celu zapoznanie się z historią i kulturą Żydów w Polsce. Najważniejszym z nich było nagłośnienie i realizacja akcji: Wskrzeszanie pamięci Żydów radziejowskich.

26 lutego 2019 roku w Teatrze Wielkim- Operze Narodowej w Warszawie odbyła się uroczysta Gala Szkoły Dialogu podsumowująca ten projekt. Nasza szkoła zajęła I miejsce spośród 370. szkół uczestniczących w projekcie. Otrzymaliśmy nagrodę w kategorii: Wpływ na społeczność lokalną oraz tytuł szkoły: Szkoła Dialogu.

Wśród przybyłych gości znaleźli się prezydent miasta Warszawy Rafał Trzaskowski, wicemarszałek senatu Bogdan Borusewicz, Andrzej Folwarczny prezes Forum Dialogu, Michael Schudrich naczelny Rabin Polski. Nagrodę z rąk p. Henryka Wujca, Przewodniczącego Rady Fundacji Forum Dialogu, odebrała trzyosobowa delegacja uczniów: **Weronika Michalska z klasy III LO oraz uczniowie z klasy II TE Paulina Pulczyńska i Kacper Biesiada.**

Tegoroczna Gala dostarczyła wszystkim ogromnych wrażeń i zadowolenia z tak wysokiego miejsca. Na sukces złożyły się zaangażowanie i współpraca młodzieży, wychowawców, rodziców, Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej im. Franciszka Becińskiego w Radziejowie oraz nauczycieli historii Anny Głowackiej i Mariusza Bentkowskiego.

Podsumowując nasze działania możemy stwierdzić, iż udział w projekcie Szkoła Dialogu przyczynił się do rozwoju naszych talentów, takich jak gotowanie, fotografia czy sama sztuka konwersacji. Każdy mógł się zaangażować w ten projekt, gdyż to my byliśmy twórcami całego planu „wskrzeszenia” kultury żydowskiej. Było to duże przedsięwzięcie, w którym nauczyliśmy się współpracy oraz lepszej organizacji.

W ramach realizacji projektu odbyły się następujące spotkania:

- **Spotkanie z przedstawicielami Fundacji Forum Dialogu**

Podczas warsztatów młodzież poznała pojęcia dotyczące kultury żydowskiej i wypracowała własne pomysły na działania związane z odszukaniem i rekonstrukcją lokalnego dziedzictwa żydowskiego.

- **Wywiady w celu uzyskania informacji o Żydach**

- **Wysłuchanie prelekcji i obejrzenie pokazu multimedialnego o lokalnej społeczności żydowskiej**, a także zapoznać się z dostępną literaturą związaną z tą tematyką, która została wykorzystana w projekcie

- **Wywiad w radiu**

- **Prowadzenie warsztatów w szkołach**

W ramach realizacji inicjatywy związanej z edukacją dzieci, 7 maja odbyły się trzy spotkania z uczniami klas 1-3 w Szkole Podstawowej w Buczynie i w Dobrem oraz z przedszkolakami w Radziejowie. Dzieci zdobyły informacje dotyczące kultury, jak i życia codziennego Żydów. Oprócz nauki dzieci miały m.in. okazję bawić się drejdem, zrobić własnoręczne maski na święto Purim oraz spróbować macy.

23 maja i 6 czerwca 2018 r. zawitaliśmy do Miejskiego Zespołu Szkół w Radziejowie. Przeprowadziliśmy lekcje o kulturze i historii żydowskiej na terenie Radziejowa. Klasy podstawowe i gimnazjalne przyjęły nas bardzo pozytywnie. Mieliśmy okazję do wspólnej wymiany zdań. Podczas zajęć panowała przyjazna atmosfera.

- **Święto niepodległości Izraela**

W maju br. z okazji niepodległości Izraela (14 maja 1948 r), przedstawiciele naszej grupy przekazali świeczkę dla poległych Żydów na terenie Radziejowa, jak i dla tych którzy świętują niepodległość.

- **Mecz siatkówki**

19 maja 2018 r. na Sali sportowej Liceum Ogólnokształcącego im. W. Łokietka odbył się mecz piłki siatkowej dla upamiętnienia dawnego klubu sportowego MAKABI Radziejów, który powstał w 1930 roku z inicjatywy żydów - ówczesnych mieszkańców Radziejowa. Klub ten czuwał dawniej nad duchem sportowym młodzieży, a związany był z syjonistami Makabii. Drużyny, które wzięły udział to Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej – Radziejowianka, OLD STAR i Pogromcy Powąłkowice. Wynik meczu to:

I miejsce Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej – Radziejowianka

II miejsce OLD STAR

III miejsce Pogromcy Powąłkowic

- **Akcja wiem co jem.**

Ta akcja miała na celu zapoznanie z kuchnią żydowską. Podczas tej akcji rozdawaliśmy macę i ciasteczka tzw. uszy Hamana mieszkańcom Radziejowa. Przeprowadziliśmy przy okazji rozmowy sprawdzające wiedzę na temat radziejowskich Żydów

- **Wycieczka dla przedstawicieli Szkoły Dialogu i Uniwersytetu III wieku**

Jednym z wymogów regulaminu projektu było zorganizowanie wycieczki po pozostałościach kultury żydowskiej w Radziejowie. Trasa wycieczki obejmowała: Izbę Regionalną, były cmentarz Żydowski, pomnik, rynek, jatkę, miejsce po dwóch dawnych synagogach i pół-otwarte getto będące kiedyś na dzisiejszej ulicy Toruńskiej i Szewskiej.

- **Kolejnym naszym działaniem było zaprojektowanie ulotki o radziejowskich Żydach i rozdanie ich wśród mieszkańców Radziejowa.**

- **Żydowski poczęstunek**

Szalom Alejchem!!! Takimi słowami zostali przywitani rodzice uczniów klasy I Technikum Ekonomicznego, Dyrekcja naszej szkoły oraz zaproszeni goście.

Podczas części artystycznej, którą prowadziły uczennice Patrycja Radzimka z klasy III LO oraz Paulina Pulczyńska z klasy II TE w Przemystce zostały zaprezentowane działania realizowane w czasie projektu. Należały do nich spotkania z przedstawicielami Szkoły Dialogu, udział w prelekcjach, warsztatach, współpraca z Miejską i Powiatową Biblioteką Publiczną w Radziejowie oraz zorganizowanie wycieczki dla słuchaczy Uniwersytetu III Wieku.

Zaproszeni goście mogli skosztować kosztownych potraw kuchni żydowskiej przygotowanych przez młodzież klasy pierwszej Technikum Ekonomicznego.

ZAPOMNIANI BOHATEROWIE -100 lat powstania wielkopolskiego

W listopadzie 1918 roku, po 123 latach niewoli, odrodziło się niepodległe państwo polskie.

27 grudnia 1918 r. w Poznaniu i na terenie Wielkopolski oraz Kujaw Zachodnich nastąpił spontaniczny wybuch powstania, które później otrzymało nazwę powstania wielkopolskiego.

Towarzystwo Miłośników Kujaw, we współpracy z Miejskim Zespołem Szkół w Radziejowie, podjęło się akcji odszukania uczestników tego zwycięskiego zrywu, pochodzących z Radziejowa. Na podstawie informacji zawartych na stronach Wielkopolskiego Towarzystwa Genealogicznego „Gniazdo”, relacji, dokumentów rodzinnych i wskazówek mieszkańców, udało się ustalić nazwiska 26 powstańców, w tym 9 strażaków Ochotniczej Straży Pożarnej. Są to: Władysław Ciesielski, Józef Fabiszak, Kazimierz Gralik, Antoni Iglewski, Stanisław Jałoszyński, Michał Kaczmarek, Józef Kaliski, Władysław Kaliski, Józef Klekotko, Zygmunt Klekotko, Włodzimierz Królikowski, Władysław Kubiak, Jan Kwiecieński, Władysław Lewandowski, Michał Lipski, Jan Machtyl, Franciszek Bolesław Markiewicz, Jan Markiewicz, Stanisław Porada, Jan Prusinowski, Andrzej Ratajek, Antoni Staszak, Jan Stramowski, Kazimierz Stramowski, Marian Wiśniewski, Szczepan Złotnicki.

Członkowie TMK- prezes Halina Paczkowska, Karol Szmagałski, Liliana Ciesielska –Małecka i Maria Eznarska- przygotowali folder zawierający biogramy radziejowskich powstańców i odszukali ich groby na radziejowskiej nekropolii. Folder został sfinansowany ze środków radziejowskiej Biblioteki.

27 lutego 2019 r. w Izbie Regionalnej TMK odbyło się spotkanie pt. Powstańcy wielkopolscy z Radziejowa i gminy Radziejów. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele władz lokalnych- radni na czele z Burmistrzem Sławomirem Bykowskim i Wójtem Markiem Szuszmanem, ksiądz proboszcz Ireneusz Mrowicki, Dyrektor Biblioteki Publicznej Danuta Wielgosz, młodzież z MZS z Dyrektorem Remigiuszem Koźmińskim oraz członkowie Towarzystwa. Wyjątkowymi gośćmi TMK w tym dniu były rodziny powstańców. Prelekcję pt. Powstanie wielkopolskie na Kujawach Zachodnich wygłosił Przemysław Bohonos prezes Nadgoplańskiego Towarzystwa Historycznego w Kruszewicy. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Radziejowie zaprezentowali sylwetki powstańców z Radziejowa i gminy Radziejów. Otrzymali oni z rąk gości pamiątkowe dyplomy za wykonanie plakatów poświęconych 100 rocznicy powstania wielkopolskiego. Spotkanie stało się także okazją do obejrzenia okolicznościowej wystawy, na której zgromadzono fotografie i kopie dokumentów związanych z powstańcami, a pochodzących z rodzinnych archiwów. Znalazły się tam również nagrodzone prace uczniów. Wystawę można zwiedzać w Izbie TMK do końca marca.

Uroczystość w Izbie Regionalnej dostarczyła zebranych, zwłaszcza przedstawicielom rodzin, wielu niezapomnianych przeżyć i wzruszeń. Wskrzesiła pamięć o ludziach, którzy urodzeni w niewoli, w imię patriotycznych wartości, 100 lat temu, wyruszyli do walki o kształt polskich zachodnich granic.

Zapomniani bohaterowie już nie są zapomniani.

Dzień kobiet w przedszkolu na szkolnej

Dzień kobiet to wyjątkowy dzień szczególnie dla wszystkich pań zarówno tych dużych jak i małych. My także świętowaliśmy w tym dniu. Z tej okazji dzieci z grup „Elfy” i „Smerfy” z PP Nr 1 na ul. Szkolnej, pod kierunkiem swoich pań, przygotowały dla zaproszonych gości program artystyczny – tańczyły, śpiewały i recytowały wiersze.

Dzieci nagrodzone zostały uśmiechem i wielkimi brawami. Chłopcy złożyli również życzenia i wręczyli wszystkim małym i dużym paniom własnoręcznie wykonane tulipany i żonkile. Nie zabrakło również „słodkich niespodzianek”.

Dziękujemy za przybycie wszystkim zaproszonym paniom i jeszcze raz składamy najlepsze życzenia.

Elżbieta Klementowicz i Agata Stanny

Kujawskie zapusty i „pokoziełek”

W ostatni dzień karnawału kolorowy i hałaśliwy zapustny korowód przeszedł korytarzami MZS w Radziejowie, odwiedzając wszystkich uczniów i pracowników. Odwiedził także Urząd Miasta i Gminy Radziejów oraz MiPBP im. F. Becińskiego. Członkowie szkolnego koła teatralnego: Ismena Bartzak, Blanka Ignasiak – kl. Ib, Maria Ignasiak,

Bartosz Lisiak, Jakub Paskal, Klaudia Krużyńska, Marcelina Smul – kl. V d, Jakub Kędziński – kl. VIb, Oliwia Andrzejewska, Michalina Bogucka, Nikola Bykowska, Julita Fornalewicz, Zofia Gralak, Kamil Łapacz, Lidia Orłowska, Paulina Panfil, Ada Siarkowska, Rokšana Staškowiak, Katarzyna Szczepankiewicz, Maria Ziętek, prowadzonego przez Grażynę Trzmielewską, nauczycielkę

języka polskiego, nawiązując do starej tradycji i przygotowali barwny orszak oraz inscenizację, prezentującą kujawskie zapusty i „podkoziełek”. Uroczystość zorganizowano we współpracy uczniów z rodzicami, ze szczególnym zaangażowaniem pań: Julii, Basi, Agnieszki i Małgosi,

które przygotowały piękne dekoracje i zadbały o to, aby na stole znalazły się smakowite pączki. O oprawę muzyczną zadbał Miłosz Kubicki – uczeń kl. III PG nr 1 w Radziejowie. Występ został przyjęty bardzo serdecznie przez dzieci i dorosłych, którzy nie szczędzili braw i słodczy dla występujących oraz p. Halinę Paczkowską – Prezesa TMK. Swoją zyczliwość okazał grupie dyrektor MZS – p. Remigiusz Koźmiński. To był kolejny udany zapustny korowód szkolnego koła teatralnego. Następnym razem!

G. Trzmielewska

Dzień Kujawski 2019

Tradycyjnie w Miejskim Zespole Szkół w Radziejowie w tłusty czwartek w hali sportowej odbył się Dzień Kujawski. Obchody tego wyjątkowego dnia poprzedziły zadania realizowane przez uczniów wszystkich klas wraz z wychowawcami. Najmłodszy na lekcjach poznawali tradycje swojego regionu, kolorowali strój kujawski, wykonali wystawki fajansu, ozdabiali wzorami kujawskimi talerze, słuchali melodii Kujawiaka. Pozostali uczniowie pod kierunkiem wychowawców wykonali różnymi technikami piękne plakaty dotyczące obyczajów kujawskich.

Plakaty oraz ekspozycje dostarczone przez rodziców uczniów klasy IV b i V b, a pochodzące z kolekcji wielu pokoleń mieszkańców regionu, wzbogaciły wyjątkową dekorację wykonaną przez panie Paulinę Szychowską i Edytę Malinowską.

Podczas imprezy uczniowie naszej szkoły mieli możliwość zaprezentować niezwykle talenty wokalne, taneczne i recytatorskie.

Bogaty program artystyczny rozpoczął się od wykonania na skrzypcach utworu Romana Statkowskiego przez uczennicę klasy VI c Karolinę Benedykcińską.

Dzieci z klasy II a (przygotowane przez panie Edytę Kubicką i Agnieszkę Wilińską) oraz młodzież gimnazjalna (przygotowana przez pana Pawła Centkowskiego) wykonały taniec regionalny - Kujawiak. Piosenkę ludową „Czerwone jabłuszko” zaśpiewała uczennica klasy V b Łucja Galczak.

Potomkowie pana Józefa Prusinowskiego, autora wiersza „Kujawy”, Weronika i Wiktor Kaliccy w tradycyjnych ludowych strojach kujawskich wyrecytowali fragmenty jego poezji.

Tradycje i zwyczaje na Kujawach od dawien dawna były bardzo przestrzegane i kultywowane. Tak jest do dziś, ludzie nie zapominają o historii i obrzędach regionu. Jednym z takich obyczajów jest kiszenie kapusty. Został on zaprezentowany w inscenizacji przez zespół „Kujawiaki od Dobrego”.

Natomiast koncert zespołu „Bronisławianki” porwał całą społeczność szkolną do tańca i wspólnej zabawy.

Aby tradycji stało się zadość nie mogło zabraknąć pączków (a było ich 940!) i pajdy chleba ze smalcem, o które zadbała pani Aneta Tomczuk i pani Lidia Nieznalska.

Dzięki dużemu zaangażowaniu organizatorek pań Danuty Magier, Lidii Nieznalskiej i Marzeny Gralak tego dnia w Miejskim Zespole Szkół królował folklor w strojach, inscenizacjach, dekoracjach, muzyce i tańcach ludowych. Całą imprezę uświetnił szkolny zespół pod kierunkiem pana Pawła Centkowskiego.

Opracowały organizatorki

Laureatki „Najpiękniejszej tradycji kujawskiej”

Kilkoro uczniów z PSP nr 1 brało udział w II. edycji Konkursu Powiatowego, współfinansowanego ze środków Starostwa Radziejowskiego, pt. „Najpiękniejsza tradycja kujawska” w kategorii literackiej. Po raz drugi okazało się, że mamy w szkole znawczynie tego tematu, bo podobnie jak w poprzednim roku i tym razem były nagrody. W kategorii klas IV-VI SP I miejsce zajęła Kinga Domańska z VI b, a w kategorii klas VII-VIII SP i III Gimnazjum II miejsce jury przyznało Klaudii Balcerak, a III miejsce – Marii Michalak – obie są uczennicami VII c. Dziewczeta pisały swe prace pod kierunkiem nauczycielki języka polskiego Grażyny Trzmielewskiej.

Jedna z nich napisała między innymi: „Chociaż zwyczaje i obrzędy zmieniały się w czasie, a wiele z nich, niestety, zostało zapomnianych, to wciąż w naszych kujawskich domach w obchodzeniu świąt jest wiele elementów tradycyjnych. Wiem, że tradycja jest czymś, co łączy pokolenia, tworzy rodzinę i jest częścią mnie. Chciałabym przybliżyć tradycje tej ziemi, z której pochodzę, zwrócić uwagę na to, co piękne, warte zapamiętania i pielęgnowania”. Gratulacje za interesujące prace i sukcesy.

G. Trzmielewska

Dzień Bezpiecznego Internetu

5 lutego pod hasłem „Działajmy razem!” obchodziliśmy po raz piętnasty Dzień Bezpiecznego Internetu (DBI) ustanowiony z inicjatywy Komisji Europejskiej w 2004 roku w ramach projektu (ang. Safer Internet Day).

Ma on na celu przede wszystkim inicjowanie i propagowanie działań na rzecz bezpieczeństwa dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych, zaznajomienie rodziców, nauczycieli i wychowawców z problematyką bezpieczeństwa online oraz promocją właściwego wykorzystywania Internetu.

Ideą DBI jest podkreślanie siły współdziałania w dbaniu o cyfrowe bezpieczeństwo zarówno na poziomie lokalnym jak i międzynarodowym.

Z okazji DBI 5 lutego w Bibliotece Szkolnej MZS w Radziejowie odbyło się z dziećmi pt.: „Współdziałajmy razem”. Przedstawiono zasady bezpiecznego korzystania z Internetu. Przeprowadzono rozmowy na temat zagrożeń płynących z sieci, przypominano dzieciom o czym należy pamiętać, korzystając z Internetu.

Została wykonana gazetka i wystawa tematyczna poświęcona zagrożeniom płynącym z Internetu.

Przygotowały: Wiesława Marek, Anna Opasik – Urbańska, Anna Piasecka

Turniej na zamku - potyczki wierszowane

8 grudnia 2018r. na zamku w Golubiu – Dobrzyniu odbyła się III edycja konkursu pt. „Turniej na zamku – potyczki wierszowane”. Celem konkursu było m.in. szukanie nowych talentów literackich oraz rozbudzanie wrażliwości poetyckiej wśród młodzieży.

W turnieju wzięły udział uczennice Miejskiego Zespołu Szkół w Radziejowie:

- Eliza Gapska z klasy V d (opiekun – Grażyna Trzmielewska),
- Oliwia Gmurska z klasy VI a (opiekun – Alina Grzechowiak),
- Amelia Dominiak z klasy VIII d (opiekun – Agnieszka Zawadzka).

Dziewczyny zaprezentowały własne utwory poetyckie i zakwalifikowały się do ścisłego finału w kategorii: wiersz o tematyce dowolnej, grupa wiekowa klasy V-VIII.

Drugie miejsce zajęła Amelia Dominiak z klasy VIII d. Laureaci konkursu otrzymali nagrody rzeczowe, dyplomy i statuetki, które wręczała „Anna Wazówna”.

Na uczestników finału czekało mnóstwo atrakcji, m.in. warsztaty dla młodych poetów prowadzone przez członków jury; koncert fortepianowy w wykonaniu Bartka Kozłowskiego z Ośrodka Chopinowskiego w Szafarni oraz koncert w wykonaniu Zespołu Muzyki Dawnej. Gościem honorowym konkursu literackiego był p. Henryk Osiniński – lipnowski poeta.

Agnieszka Zawadzka

Amelia Dominiak

Instrukcja obsługi dziecka - wiersz A. Dominiak

Po pierwsze; kochaj!

Po drugie; uruchom wyobraźnię.

Przycisk znajdziesz w górnej części głowy ; płat czołowy.

Po trzecie; nakarm Je miłością. Znajduje się ona w środkowej części klatki piersiowej .

W drodze wyjątku daj kaszki malinowej.

Po czwarte; pora zabawy i przygody.

Uruchom szybko sprawny staw łokciowy i kolanowy.

Klocki i kucyki bądź odporny na wybryki.

Kredki równa się malunki na ścianie, zawsze odporne na szorowanie.

Piłka, drony , samochody poszukiwane szybkie nogi.

Po piąte; przytulanie , trzymanie na kolanie.

Użyj miednicy i kości udowej, pamiętaj by dodać odrobinę kości promieniowej, gdyż tulenie i obejmowanie są w stałym harmonogramie.

Po szóste; kąpiel z bąbelkami.

Przygotuj kaczuszki, kubeczki i zmysł czuciowy to da już efekt wprost baśniowy.

Po siódme; lulanie, usypianie.

Niezbędne będą bajki-pomagajki, gwiazdki na suficie, szczeka górna na buziaki oraz ucho na szeptaki.

Po ósme, dziewiąte i dziesiąte: zarty, humorki i dystans do siebie nie spowodują gwałtownych zmian ciśnienia i zawrotów głowy.

Uwaga! Jeśli pojawi się głośny sygnał dźwiękowy podaj szybko mleko, bądź zwarty i gotowy.

Realizacja powyższych punktów gwarantuje szczęśliwe dziecko

Zostań muzykiem!

Za kilka miesięcy rozpocznie się kolejna rekrutacja do szkół muzycznych. Przesłuchania wstępne na rok szkolny 2019/2020 odbędą się 29 maja w godzinach 16:00–19:00 w Szkole Muzycznej w Radziejowie oraz 30 maja (16:00–19:00) w Wierzbinku.

Nasza szkoła oferuje szereg możliwości związanych z nauką gry na aż 12 instrumentach: fortepian, akordeon, skrzypce, wiolonczela, klawir, flet poprzeczny, saksofon, trąbka, puzon, tuba, sakshorn, waltornia.

Chcimy Państwu oraz Waszym dzieciom przybliżyć w formie regularnych prezentacji na łamach „Radziejowianina”, klasy instrumentów oraz profile kształcenia, które są dostępne w naszej szkole. Dziś przedstawimy dwie klasy, cieszące się największą popularnością. Są to: klasa fortepianu oraz instrumentów strunowych smyczkowych (skrzypce i wiolonczela).

Fortepian to najpopularniejszy i najłatwiej rozpoznawalny europejski instru-

ment muzyczny. Od XIX wieku był on jest bardzo popularny jako instrument solowy i koncertowy. Składa się z drewnianej obudowy (pudła rezonansowego) kryjącej w sobie żelazną ramę, na której napięte są poziomo struny oraz z połączonego z klawiaturą mechanizmu młoteczkowego.

Skrzypce to najmniejszy i najwyżej brzmiący instrument smyczkowy. W orkiestrze skrzypce są największą grupą instrumentów. Może być ich nawet 30. Podzielone są na dwie grupy: pierwsze i drugie skrzypce. Pierwsza z nich najczęściej gra melodię. Pudło skrzypiec składa się z dwóch lekko wypukłych płyt drewnianych, które połączone są ze sobą za pomocą boczaków. Płyty mają boczne wycięcia w kształcie litery C. Na górnej płycie umieszczone są otwory rezonansowe w kształcie litery f, zwane również efami.

Należy jeszcze wspomnieć, iż nauka w naszej szkole odbywa się w cyklu 4 i 6-cio letnim i jest całkowicie bezpłatna, a organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Radziejowie.

Dyrektor L. Filutowska, Szkoła Muzyczna I stopnia w Radziejowie

Chór Szkoły Muzycznej na płycie!

Takiego wydarzenia jeszcze w Szkole Muzycznej w Radziejowie nie było! Uczniowie uczęszczający na chór oraz zespół wokalny, prowadzony przez p. Lilę Filutowską mieli możliwość wzięcia udziału w profesjonalnym nagraniu na płycie!

W styczniu i lutym tego roku trwały intensywne prace nad niezwykłym przedsięwzięciem, które miało miejsce w naszej szkole – nagraniem płyty i koncertem poświęconym twórczości Bronisława Przybylskiego. Wszystko za sprawą porozumienia pani Dyrektor – Lili Filutowskiej z absolwentem naszej szkoły – Jarosławem Dąbrowskim, którzy przygotowali i zorganizowali to wydarzenie, dla blisko 100 wykonawców.

Pan Jarosław Dąbrowski realizuje przewód doktorski na Wydziale Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy. Po dwóch miesiącach prężnej i wyczerpującej pracy naszych podopiecznych (również w ferie!), utwory zostały zarejestrowane podczas profesjonalnej sesji nagraniowej (22.02), a następnie wykonane, podczas koncertu w niedzielę 24 lutego br. Gościliśmy wówczas także chór Cordiale Coro z Aleksandra Kujawskiego prowadzony przez p. Jarosława Dąbrowskiego.

Aula podczas występów była pełna. Nie zabrakło również przedstawicieli władz akademickich i pracowników uczelni w Bydgoszczy. Obfite oklaski publiczności były podziękowaniem za trud i pracę młodych mu-

zyków – uczniów naszej szkoły i ich opiekunów. W projekcie wzięli udział także instrumentalni: Łukasz Marcinkowski (akordeon), Robert Stranc (fortepian), Piotr Błoch (akordeon), Marcel Maniewski (instrumenty perkusyjne). Nad całością czuwała Lila Filutowska. Serdecznie gratulujemy!

Szkola Muzyczna I stopnia w Radziejowie

SZUKAMY PATRONA!

„Dwadzieścia lat minęło jak jeden dzień...” – melodia znanego nam wszystkim utworu z nieco zmienionym tekstem, będzie rozbrzmiewać w murach naszej szkoły już w przyszłym roku! Szkoła Muzyczna I stopnia w Radziejowie w 2020 roku kończy 20 lat!

Ten wyjątkowy i okrągły zarazem jubileusz będzie niepowtarzalną okazją do nadania placówce imienia. W związku z tym społeczność szkolna, rodzice oraz dyrektor szkoły, Lila Filutowska wyszli z inicjatywą anonimowej ankiety skierowanej do wszystkich tych, którym bliska jest nasza działalność. Pytanie tam sformułowane dotyczy sugestii, kto byłby właściwym patronem placówki. Chodzi o wskazanie nazwisk muzyków, artystów, wychowawców czy osób zasłużonych dla szeroko rozumianej kultury muzycznej regionu i nie tylko. Jesteśmy otwarci na Państwa propozycje!

Głosy można oddawać do 30 kwietnia 2019 r., a skrzynka, do której zbieramy Państwa opinie znajduje się w Szkole Muzycznej w Radziejowie. Wybór patrona to trudna i poważna sprawa dla lokalnej społeczności, dlatego jesteśmy otwarci na Państwa pomoc i sugestie, tak aby był on w przyszłości postacią, którą można się będzie szczycić, a zarazem związany byłby z regionem. Propozycje można także przysyłać na adres naszej poczty e-mail, lub wpisywać w formie komentarza na portalu społecznościowym szkoły.

Na początku maja zaprezentujemy Państwu wyniki ankiety i wtedy w formie plebiscytu z zaproponowanych postaci dokonamy wspólnego wyboru. Dziękujemy!

Dyrektor L. Filutowska, Szkoła Muzyczna I stopnia w Radziejowie

Pracowity czas Ib

Drugi semestr klasy Ib obfitował w szereg wydarzeń klasowych. Wszystko to za sprawą wychowawcy Romany Wojciechowskiej i zaangażowaniu rodziców. W lutym, zaraz po zakończeniu ferii zimowych uczniowie mieli okazję uczestniczyć w szeregu imprezach. Podczas balu karnawałowego uczniowie przebrani za księżniczki i superherosów bawili się przy dźwiękach zespołu muzycznego. Zorganizowany Dzień Babci i Dziadka zgromadził w auli seniorów, którzy oklaskiwali swoje wnuczka podczas recytacji wierszyków na swój temat. W dniu Św. Walentego uczniowie przebrali się w stroje koloru czerwonego, a tego dnia w szkole istniała specjalna poczta walentynkowa. Uczniowie Ib włączyli się także w obchody Dnia Kujawskiego przywdziewając tego dnia stroje rodem z tradycji kujawskich. Przynieśli także do szkoły różne przedmioty używane „ongiś” na Kujawach, przede wszystkim naczynia tzw. fajansu włocławskiego.

Dzień Babci i Dziadka

Walentynki

Wyspa kobiet

„Będziesz zbierać kwiaty, będziesz się uśmiechać, będziesz liczyć gwiazdy, będziesz na mnie czekać i Ty właśnie Ty będziesz moją damą i Ty właśnie Ty będziesz moją Panią...”

Słowa tej piosenki po raz trzeci powitały Panie na archipelagu „Wyspa kobiet” niestrudzone Jolanta Szyper i Anna Kwiatkowska.

My kobiety popłynęłyśmy w podróż po kilkudziesięciu wysepkach odrywając się choć na chwilę od codziennych obowiązków i trosk życia codziennego.

Kobiety: Mamy, Babcie, Córki, Dziewczyny i Panie skorzystały z ponad 100 różnorodnych zabiegów fryzjerskich, kosmetycznych, dietetycznych, optycznych czy diagnozy skóry...

Kilkadzieciąt Pań próbowało ratować rozbiteków udzielając pierwszej pomocy wg schematu „wiem jak ratować 30:2”. Na naszej wyspie nie zabrakło wspaniałej muzyki w wykonaniu zespołów Malina Blues Band i Szkolnego Koła Różnych Form Artystycznych przy Zespole Szkół Mechanicznych czy wreszcie przepysznej tradycyjnej kuchni staropolskiej, regionalnej oraz potraw z różnych stron świata, które zapewniła wspaniała profesjonalna obsługa.

Dziękujemy patronom honorowym: Staroście Radziejowskiemu, Burmistrzowi Radziejowa, Burmistrzowi Miasta i Gminy Piotrków Kujawski oraz Dyrekcji, Nauczycielom i Pracownikom Zespołu Szkół Mechanicznych w Radziejowie za udostępnienie pomieszczeń i wszelką pomoc.

Ogromne podziękowania należą się wszystkim którzy przyczynili się do tego sukcesu za wsparcie nas, liczne przybycie, za każdy подарowany upominek (pełna lista fundatorów znajduje się na facebooku Gabinet kosmetyczny Anna Kwiatkowska).

Uczestnicy pozostawili ślady w naszej księdze pamiątkowej, które potwierdzają, że tegoroczna „podróż po wysepkach” była bardzo, bardzo udana. Oto niektóre z wpisów: „Zauroczony atmosferą z wdzięcznością dla Organizatorek oraz wszystkich pomocników w dziele tworzenia „Wyspy Kobiet” – WIELKIE DZIĘKI”, „Wyspa jest super”, „życzymy wszelkiej pomyślności i wytrwałości”. „Brawo”, „Czuliśmy się wspaniale, cudowny wieczór”, „Oby co roku i do końca świata...”

Tekst: Jolanta Szyper Foto: Sylwester Wojciechowski

„Wspomnienia Radziejowianina” Józefa Prusinowskiego - dzieje miasta odnalezione i wydane po latach

11 marca 2019 roku, w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece Publicznej w Radziejowie odbyła się promocja niecodziennej publikacji Józefa Prusinowskiego „Wspomnienia Radziejowianina” - Rok 1918 oraz udział mieszkań-

ców Radziejowa w Powstaniu Wielkopolskim 1918/19 - pod redakcją Leszka Kalickiego - wnuka autora. Liczne grono mieszkańców miasta, władz samorządowych oraz zaproszonych gości, przybyło tego dnia do radziejowskiej biblioteki. Do tej pory zupełnie były nie znane dzieje Radziejowa czasów I wojny światowej, wyzwolenia miasta spod pruskiego okupanta oraz udziału mieszkańców w Powstaniu Wielkopolskim. Józef Prusinowski, naoczny świadek wydarzeń (ur. w 1912r.), znał je także z opowieści swego ojca Jana Prusinowskiego oraz uczestników zrywu powstańczego z miasta i okolicy. „Wspomnienia Radziejowianina” autorstwa Józefa Prusinowskiego pisane były dziesiątki lat temu. Stanowią zbiór kilku opowiadań oraz wskazanie źródła historycznego tych wydarzeń,

postaci i czynów związanych z dziejami naszego miasta. Wydawnictwo wsparte zostało o archiwalne fotografie z epoki, przedstawiające niektóre postaci, obiekty opisane we wspomnieniach. Obecne wydawnictwo łączy się również z lokalnymi obchodami setnej rocznicy zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego 1918/19, które miło swój mały znany oddźwięk i swoich bohaterów na terenie Radziejowa. Należy dodać, wydane właśnie wspomnienia rozpoczynają kilkutomową serię materiałów dotyczących dziejów miasta na przestrzeni XIX i XX wieku.

Korzystając z możliwości chciałbym serdecznie podziękować Wydawcy Panu Prezesowi Januszowi Borkowskiemu i Wydawnictwu „Złoty Kruk” oraz Pani Danucie Wielgosz Dyrektor Miejskiej i Powiatowej Biblioteki Publicznej w Radziejowie za pomoc przy organizacji promocji wydawnictwa.

Leszek Kalicki

100 lecie zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego w naszym regionie 1919 - 2019

Przełom roku 2018 i 2019 upłynął pod znakiem obchodów setnej rocznicy zwycięskiego Powstania Wielkopolskiego. W naszym regionie i najbliższej okolicy odbyło się wiele uroczystości patriotycznych i wykładów. Pojawiły się także okolicznościowe i rocznicowe wydawnictwa. Uroczystości na największą skalę obchodzono Inowrocławiu z racji 100 lecia zwycięskich walk jakie toczyły się tam w dniach 5/6 stycznia 1919 roku. W walkach o oswobodzenie najbliższych miejscowości brali czynny udział mieszkańcy Radziejowa. Pamięć o tych wydarzeniach i ludziach jest wciąż żywa i wspominana. W związku z przypadającymi uroczystościami rocznicowymi w Inowrocławiu, otrzymałem 2 stycznia zaszczytne zaproszenie od Pana Grzegorza Musidlaka (inicjatora uroczystości) z Krakowa na uroczystości odsłonięcia tablicy pamiątkowej na dworcu kolejowym w Inowrocławiu. Tablica upamiętnia wkroczenie do Inowrocławia powstańczej Kompanii Witkowskiej obok której o wyzwolenie spod jarzma pruskiego walczyli także powstańcy z Radziejowa i okolic. Inicjatorzy uroczystości podkreślili w okolicznościowym przemówieniu wśród zgromadzonych delegacji mówili o udziale naszych Rodaków z Radziejowa w wyzwolaniu

Ino-
wro-
cła-
wia

przed stu laty. Uroczystość w dniu 4 stycznia 2019 roku reprezentowana była przez delegacje: Dyrektora MZS w Radziejowie Remigiusza Koźmińskiego, Leszka Kalickiego, Wice Przewodniczącego Rady Miasta Radziejów Janusza Markiewicza oraz uczniów: Wiktora Kalickiego, Olafa Braszkiewicza, Bartosza Zentkiewicza. Po uroczystościach zorganizowano plenerowe zdjęcie dla uczestników na tle Teatru Miejskiego w Inowrocławiu. Przed stu laty w tym samym miejscu została umieszczona na fotografii Kompania Witkowska w dniu wyzwolenia Inowrocławia (6 stycznia 1919 roku). Dzień później, 5 stycznia br. przed Poczta Główną przy ulicy Królowej Jadwigi odbyła się inscenizacja historyczna przedstawiająca zdobycie poczty w Inowrocławiu i pokonanie załogi niemieckiej. W inscenizacji wzięła udział Grupa Rekonstrukcji Historycznych z Radziejowa. Strzały karabinowe i rekonstruktorzy w epokowych mundurach ściągnęli tłumy ciekawych widzów. To doskonała żywa lekcja historii dla upamiętnienia czynu zbrojnego jakim było wyzwolenie Inowrocławia podczas Powstania Wielkopolskiego.

Leszek Kalicki

Uczestnicy Powstania Wielkopolskiego w Inowrocławiu

Przedszkole dawniej i dziś – jubileusz 50 – lecia placówki na ulicy Polnej

Publiczne przedszkole im. Heleny Karpińskiej w minionym roku obchodziło jubileusz 20 – lecia nadania imienia, natomiast w bieżącym roku przypada 50 – ta rocznica oddania placówki do użytku.

Właściwie trudno jednoznacznie określić czy jubileusz przypada na 2019 rok, czy też miał on miejsce w listopadzie 2018 roku. Najlepiej przytoczyć słowa samej H. Karpińskiej, ówczesnej kronikarki: „6.11.1968 w dniu dzisiejszym społeczeństwo miasta Radziejowa przeżywało uroczystość oddania do użytku nowo wybudowanego budynku przedszkola. Dotychczas ponad 100 dzieci w wieku przedszkolnym gnieździło się w małym pomieszczeniu w budynku poklasztornym. Dzieci te nie miały ani ubikacji, ani łazienek. Trzy małe salki, niewielka kuchnia stanowiły jedyne pomieszczenia dla tylu malców. Na 1 dziecko przypadało 85 cm² powierzchni, choć przepisy wymagały 1,8 m². Męczyły się: kierowniczka, wychowawczynie, obsługa, a przede wszystkim dzieci i ich rodzice. Te koszarne warunki są już jednak poza nami. Dziś z ogromną radością pracownice Przedszkola, dzieci i ich rodzice przyglądają się nowemu budynkowi, został on zlokalizowany na tzw. Osiedlu Brudniczyn. Otaczają go w koło pola, ogrody. W dalszej perspektywie dojrzeć można Mysią Wieżę Kruszwicy. Nic więc dziwnego, że powietrze będzie tu zdrowe, można będzie nabierać szerokiego oddechu do pracy i za-

bawy. Budynek ten stanowi roczną inwestycję, której koszt wynosi 1.250.000 zł, a koszt zagospodarowania przekroczył sumę 300.000 zł. Wspaniale prezentują się – zwłaszcza w swym wnętrzu – duże 4 sale zajęć plus sala gimnastyczna! Sale te są bogato wyposażone w nowoczesny sprzęt i mnóstwo różnych zabawek. Na parapetach szerokich ogromnych okien stoi wiele kwiatów. Wszędzie są kwiaty. Obok każdej z sal są łazienki i ubikacje. Dobre warunki w szatniach, w których znajdują się indywidualne szafki. Wszędzie są parkiety a w korytarzach i szatniach – płytki PCW. Dobre warunki pracy będzie mieć również obsługa. Korzystać będzie ona z dość dobrze wyposażonej kuchni, spiżarni, piwnic, lodówki i innych urządzeń. Wychowawczynie będą mogły odpoczywać w swym pokoju a kierowniczka w kancelarii. Ogromny plac przy budynku jest jeszcze nie w pełni zagospodarowany, ale już ogrodzony. Kierowniczka zdolała

sprowadzić dopiero sprzęt do zabaw jak huśtawki, zjeżdżalnie, przepłotnie, chybotki, samoloty i stragany. Trzeba będzie w przyszłości teren zadrzewić, ukwiecić, urządzić na nim piaskownice, brodziki itp.”

Kolejny wpis do kroniki jest już znacznie mniej optymistyczny: „Po 8 dniach!!! Powrót na stare pielesze!!! Żegnajcie wspaniale wnętrza które swym chłodem wypędzacie nas stąd! Okazało się, że urządzenie centralnego ogrzewania jest niefunkcjonalne. W ogóle nie można napalić mimo, że listopad daje się swym zimnem we znaki. Gotować również nie można. Gotowaną strawę przynosiliśmy ze starej kuchni, nie mogła jednak ona rozgrzać zziębniętych dzieci. Trzeba było szukać schronienia pod starym dachem, choć i dzieci, i rodzice i kucharki, i my wychowawczynie strasznie to przeżywałyśmy. Tym bardziej, że w starym budynku nie było już ani sprzętu, ani naczyń, ani węgla.”

Trzy miesiące później kronikarka z radością odnotowała: „Trzy miesiące potem... Usterki usunięte, c.o. naprawione, ściany dogrzone, można więc spokojnie dokonać nowej przeprowadzki. Jesteśmy znów w nowym przedszkolu.”

Mijały kolejne lata. Rzesze dzieci wstępowały w przedszkolne mury, bra-

Pomieszczenie kuchni - zdjęcie po lewej przedstawia lata 80-te, po prawej obecny stan kuchni po generalnym remoncie

Jedna z sal zajęć - zdjęcie po lewej przedstawia lata 80-te, po prawej stan obecny

ły udział w licznych teatrykach, występach, popisach (głównie na deskach pobliskiego Domu Kultury, ówczesnego PDK – u), wycieczkach, konkursach, gościły wiele osobistości. Dziesiątki nauczycieli i pracowników obsługi przepracowało tu wiele lat. Wśród nich liczne grono stanowią wychowankowie placówki.

Od 1970 r., gdy odeszła z kierowniczego stanowiska Pani Helena Karpińska, funkcje dyrektora pełniły kolejno: Daniela Panfil, Helena Kadziłowska, Teresa Marszałkowska, Wanda Nogal, Grażyna Wawrzyniak i od 1999 r. do chwili obecnej Elżbieta Smętek.

W toku 50 lat przedszkole przeszło wiele modernizacji, co ukazują poniższe zdjęcia.

Wszystkim absolwentom naszej placówki życzymy aby ich dzieci, wnuki i prawnuki tak ciepło wspominały przedszkole na Polnej jak obecna społeczność przedszkolna .

PS. W archiwum przedszkola znajdują się kroniki z licznymi fotografiami (od 1950 r.), oraz wspomnieniami i zapiskami dziejów naszej placówki.

Archiwalne zdjęcie przedszkolaków - lata 80-te

Ilona Waszak

Przedszkolna szatnia - dawniej i dziś

TUTAJ TEŻ DZIAŁA SIĘ HISTORIA

Radzieiov, Radeow, Radzieow, Radziejewo, Radenberg, Rädichau, Radziejów to na przestrzeni wieków jeden z ważniejszych ośrodków miejskich na Kujawach.

- Pierwsza wzmianka o Radziejowie pochodzi z dokumentu wystawionego po 28 X 1138r. a przed 27 VII 1144r. kiedy to osada została nadana

przez księżnę Salomeę, drugą żonę Bolesława Krzywoustego klasztorowi Benedyktynów w Mogilnie (uważa się obecnie, że chodziło wówczas o dzisiejszą wieś Stary Radziejów) a następnie część Radziejowa przeszła w ręce kapituły płockiej. Pierwsze informacje zachowane w źródłach nie oznaczają, że wtedy powstał Radziejów, zapewne początki grodu radziejowskiego są dawniejsze.

- Zezwolenia na lokację miejską Radziejowa w 1252r. udzielił Kazimierz I Konradowicz (Kujawski) lecz kapituła płocka nie zdołała przedsięwzięcia zrealizować, żadne z późniejszych źródeł nie informuje o sukcesie tej lokacji. Według najnowszych badań Władysław Łokietek podniósł ośrodek do rangi miasta najprawdopodobniej po 1293 a przed 6 IX 1297r., niestety nie zachował się pierwotny dokument lokacyjny. Niektórzy historycy wskazują rok 1282 i kilkanaście następných lat do roku 1297 jako czas, w

którym Radziejów mógł być lokowany. Przebywający w Kruszwicy książę Władysław Łokietek 14 VI 1298r. nadał Radziejowowi na prośby tamtejszych mieszczan „ dla ulepszenia i podniesienia stanu naszego miasta” pełne miejskie prawo magdeburskie na wzór Inowrocławia.

- W XIII w. i w pierwszych dziesięcioleciach XIV w. przy grodzie radziejowskim istniała komora celna dająca znaczne dochody.

- W latach 1271-1325 w Radziejowie funkcjonowała kasztelania jako ośrodek władzy administracyjnej, wojskowej i sądowniczej. O kasztelanach radziejowskich Piotrze i Janie mamy wzmianki z lat 1271 i 1325.

- Pierwszym znanym ze źródeł pisanych wójtem Radziejowa był Holi-bin. W 1310r. Władysław Łokietek nadał dziedziczne wójtostwo radziejowskiemu mieszczaninowi Gerkowi (Gierkowi) jako nagrodę za jego zasługi z których najważniejszą było udzielenie schronienia żonie Łokietka księżnej Jadwidze, gdy książę przebywał na wygnaniu podczas wojny z Czechami.

- Już w początkach XIV w. w Radziejowie funkcjonowała łaźnia miejska.

- W 1322 r. Władysław Łokietek wydał dokument w którym zezwolił mieszkańcom Radziejowa na budowę wiatraka pod miastem (jest to najstarsza informacja o młynie wietrznym na Kujawach) oraz udostępnił im do użytku pastwisko i bagna leżące wokół miasta, zastrzegając dla siebie co szósty denar z młyna i co szósty z pól uprawnych. Jeszcze na początku XX w. na radziejowskiej górze stało kilka wiatraków co dokładnie widać na przedwojennych mapach. Ostatni z nich usytuowany niedaleko dzisiejszego Liceum Ogólnokształcącego, spłonął 13 VIII 1987r. Dogodne warunki wiatrowe oraz podwyższenie terenu sprawiały, że na przestrzeni wieków wiatraki stanowiły stały element panoramy miasta.

- W 1330 i 1331r. do upadku rozwijającego się miasta przyczyniły się najazdy krzyżackie. W lipcu 1330 roku to sami mieszkańcy grodu spalili miasto nie widząc szans na obronę przed nadciągającymi wojskami wroga. 26 IX 1331 roku Radziejów ponownie zajęli Krzyżacy.

- 27. IX. 1331r., bitwa pod Płowcami zwana też „Bitwą na radziejowskim polu”.

- Krzyżacy zajęli Kujawy w 1332r. i zaczęli umacniać swoją władzę na nowo zdobytej ziemi. Wrazem tego była powstała w Radziejowie komturia

krzyżacka (jednostka administracyjno – terytorialno – wojskowa), która istniała w latach 1332 - 1343. Możliwe, że podczas okupacji krzyżackiej to właśnie oni odbudowując spalony wcześniej radziejowski gród dokonali translokacji miasta na nowe, obecne miejsce choć brak na to jakichkolwiek dokumentów i teoria o przeniesieniu miasta pozostaje tylko w sferze domysłów. Istnieje kilka koncepcji gdzie wcześniej mógł istnieć Radziejów a mianowicie: na obecnym miejscu wsi Stary Radziejów, gdzieś pomiędzy obecnym Radziejowem a wsią Stary Radziejów lub też całkiem niedaleko w granicach administracyjnych dzisiejszego Radziejowa na południe od kościoła farnego. Równie prawdopodobne jest to, że w ogóle nie doszło do przeniesienia miasta na nowe miejsce i od początku znajduje ono na tym samym obszarze – oczywiście dawniej Radziejów zajmował znacznie mniejszy teren niż obecnie.

- W 1379 roku pojawia się po raz pierwszy informacja o działającej w Radziejowie szkole parafialnej, która mieściła się zapewne w pobliżu kościoła parafialnego.

- W Księdze X dzieła Jana Długosza pt. „Roczniki, czyli kroniki sławnego Królestwa Polskiego”, znajdujemy informację, że król Władysław Jagiełło ciągnąc z wojskiem z Łęczycy na Bydgoszcz aby odbić ją z rąk Krzyżaków, 25 IX 1409r. w pobliżu Radziejowa nad jeziorem rozbił obóz i podzielił swoje wojsko na chorągwie (możliwe, że chodzi o tzw. „radziejowskie błota” gdzie dawniej istniało rozległe jezioro).

- Królowie polscy m.in. Władysław Łokietek i Władysław Jagiełło kilkunastokrotnie przebywali w Radziejowie . Tu urodziła się córka Łokietka Jadwiga, a Jagiełło w 1422r. na radziejowskim zamku wydał zaręczyny córki także Jadwigi z ośmioletnim synem margrabiego brandenburskiego Fryderyka I Hohenzollerna.

- Podczas wojny trzynastoletniej z Zakonem Krzyżackim w roku 1459r. Radziejów wystawił 10 zbrojnych pieszych.

- Zamek radziejowski a raczej dwór obronny najpierw drewniany następnie drewniano – murowany z wieżą istniał prawdopodobnie od 2 poł. XIII lub 1 poł. XIV w. a jego ruiny (murowana wieża) dotrwały do 1820r. , niszczone i palony przez wojska szwedzkie w latach 1657 i 1704, podupadał także coraz bardziej z powodu braku remontów. Przebywali w nim królowie, zamek był siedzibą starostów radziejowskich, mieściła się tam kancelaria sądu grodzkiego, odbywały się w nim sejmiki, sądy grodzkie i ziemskie, mieściło archiwum ksiąg grodzkich i ziemskich a także więzienie. Dziś na dawne umiejscowienie zamku wskazuje charakterystyczne ukształtowanie, pewne podwyższenie terenu oraz nazwa ulicy ZAMKOWA. Cza-sem jeszcze słyszy się lokalne legendy o tunelach prowadzących z zamku do klasztoru i kościoła farnego a nawet poza Radziejów.

- Konstytucja sejmowa z 1510 roku uchwaliła, że miejscem obrad sejmików będzie Radziejów. Najpierw na zamku radziejowskim a następnie w kościele farnym w latach 1515 – 1793 odbywały się sejmiki szlacheckie dla

województw kujawskich: inowrocławskiego i brzesko-kujawskiego. Zbierały się kilka razy w roku a brało w nich udział od kilkudziesięciu do nawet kilkuset szlachciców z wymienionych ziem. Gdy w roku 1670 na jednym z sejmików w wyniku burzliwych obrad doszło do zwady i rozlewu krwi biskup kujawski Kazimierz Florian Czartoryski zabronił szlachcie kujawskiej odbywania sejmików w kościele farnym. Wtedy obrady sejmikowe na okres kilkunastu lat przeniesiono do klasztoru franciszkanów gdzie odbywały się w refektarzu klasztornym.

- W XVI w. w naszym mieście jednocześnie istniały cztery kościoły:

1. Drewniany kościół św. Jana Chrzciciela, (od około 1554 do 1615 r. istniał w nim Zbór Kalwiński), który znajdował się na wzgórzu w kierunku południowym od dzisiejszego kościoła farnego. Możliwe, że kościół św. Jana był pierwotnym kościołem parafialnym dla Radziejowa.

2. Szpital (przytułek - dom dla ubogich) i kościół św. Ducha znajdujący się w XV w. poza miastem na bliżej nieokreślonym przedmieściu a w XVIII w. (może nawet już w XVII w.) lokalizowany na przedmieściu toruńskim czyli gdzieś pomiędzy dzisiejszymi ulicami: Toruńską, Dolną i Objezdną (obecnie okolica Szkoły Muzycznej). Według wizytacji kościelnej kościół św. Ducha w 1779r. już nie istniał (po spaleniu przez wojska szwedzkie w 1704r. prawdopodobnie już go nie odbudowano), w jego miejscu stał krzyż z figurą Chrystusa. Ponadto była obok dzwonnica „pro dando signo Salutationis Angelae „.

3. Klasztor Franciszkanów i kościół pod wezwaniem Znalezienia Krzyża Świętego.

4. Kościół parafialny (Fara) pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny. Przez większą część XVIII w. i na początku XIX w. do kościoła przybudowany był klasztor Pijarów, który rozebrano po opuszczeniu Radziejowa przez zakon. Do dziś na północnej ścianie kościoła widoczne są liczne przemurowania, ślady wejść i sklepień po dawnym klasztorze.

- Ważnym elementem życia gospodarczego miasta były targi i jarmarki gdzie m.in. rzemieślnicy i kupcy radziejowscy sprzedawali swoje towary. 16 III 1396r. książę mazowiecki Siemowit IV potwierdził Radziejowowi prawo do organizowania jarmarków. W Radziejowie prawo odbywania się targów w każdy poniedziałek zapewnił przywilej nadany 12 I 1542r. w Wilnie przez króla Zygmunta I Starego. W naszym mieście jarmark doroczny ustanowiony został w 1542r. na okres Zielonych Świąt z zastrzeżeniem, że nie mógł się odbywać w same dni świąteczne. W Radziejowie odbywało się rocznie 12 jarmarków kramarskich i bydłych. Na targi i jarmarki ściągala ludność nie tylko z okolicznych wsi ale także kupcy i rzemieślnicy z innych miast.

- W 1616r. Radziejów liczył około 1240 mieszkańców i 206 domów a kilkadziesiąt lat później tuż po POTOPIE SZWEDZKIM według lustracji z 1661r. tylko około 390 mieszkańców i 64 domy. Przyczyną takiego stanu rzeczy były wojny, zarazy i pożary, które spowodowały duże straty w zabudowie i liczbie ludności. Stopniowe wyludnianie miasta powodował też kryzys gospodarczy nasilający się w I poł. XVII w. Poziom zaludnienia z roku 1616 Radziejów ponownie osiągnął dopiero około połowy XIX w.

- W maju 1622r. chorągwie Lisowczyków podążające z Ukrainy do ziem austriackich z zamiarem udziału jako najemnicy w wojnie trzydziestoletniej czyniły po drodze na ziemiach polskich „ekscesa niesłychane” m.in. kiedy doszli do miasta Koło i zastali zamknięte bramy, wdarli się siłą „miasto wysiekli, splądrowali... na ostatek w popiół obrócili”. Podobny los spotkał położony na północ od Koła Radziejów. (Henryk Wisner, Lisowczycy, wydawnictwo Bellona 1995r. oraz Mówią Wieki nr 12/2015).

- Kilkakrotnie Radziejów napadali Szwedzi. Podczas POTOPU SZWEDZKIEGO w 1657r. zamordowali dwóch zakonników, spalili kościół i klasztor Franciszkanów oraz większą część zabudowy miasta, m.in. doszło do znacznego zniszczenia radziejowskiego zamku. Podobne szkody poczynili także w roku 1704 podczas III wojny północnej.

- W roku 1663 za zasługi dla kraju starostwo radziejowskie nadano Stefanowi Czarnieckiemu (tak, tak to ten Pan z hymnu Polski). Starostwo należało do niego w latach 1663-1665.

- Radziejów na przestrzeni wieków zamieszkiwali rzemieślnicy, których dzisiaj już prawie nie ma: mieczownicy, igielnicy, stelmachowie, czapnicy, olejnicy, szmuklerze, waciarze.

- „W latach 1646 - 1700 przed sądem radziejowskim stanęło 19 kobiet z Radziejowa i okolicznych wsi oskarżonych o czary, 14 z nich zostało skazanych na karę ognia (czyli spalono je na stosie), o losach pozostałych nie mamy informacji. Zanim przyznały się do winy brano je kilkakrotnie na tortury. Po przesłuchaniach wyznawały, że latały na Łysą Górę (np. pod Śrem), szkodziły ludziom na zdrowiu i mieniu”.

- W drugiej połowie XVI w. w Radziejowie istniała szkoła kalwińska, w której nauki pobierało 50 synów szlacheckich oraz 30 Szkotów i Niemców pochodzących z Gdańska. Istniało też przy niej seminarium dla kandydatów na duchownych kalwińskich. Oprócz szkoły kalwińskiej istniała prężnie działająca, stojąca na wysokim poziomie szkoła parafialna. Od 1729 r. funkcjonowała szkoła Pijarów, której kres w 1819r. położyło przeniesienie zakonników do Włocławka. Kolegium Pijarów było szkołą, która kształciła uczniów pochodzących ze środowiska kujawskiej średniozamożnej szlachty.

- Przy Kolegium Pijarów istniał teatr w którym występowała ucząca się tam młodzież. W 1765r. teatr ten wystawił po raz pierwszy w naszym kraju sztukę „Harpagon” (L'Avare) Moliera.

- Spis władz pruskich z lat 1793-1794, przekazuje nam informacje, że w Radziejowie znajdowały się wówczas „4 szynkownie z gorzalką, dwie gospody, własna wytwórnia win i piwa. Radziejów sprzedawał 220 beczek piwa po 40 garnców oraz 24 beczki wina po 40 garnców. Na produkcję piwa zużywano 220 beczek zacieru po 16 garnców. Produkcja ta jednak nie wystarczała na potrzeby mieszkańców i dlatego sprowadzano piwo z innych miast za opłatą 2 florenów od beczki piwa i 3 florenów od beczki wódki”. W latach 1422-1423 w skład radziejowskiej rady miejskiej wchodził m.in. Piotr Karczma a w latach 1467-1469 funkcję ławnika w Radziejowie sprawował Paweł piwowar, natomiast w inwentarzu dóbr starostwa brzeskiego z 1494r. także zostali wymienieni działający w Radziejowie piwowarzy. W roku 1527 król Zygmunt I Stary nadał mieszczanom radziejowskim prawo propinacji (prawo do produkcji i sprzedaży piwa, gorzalki i miodu) w przywileju tym zawarte było „... iż nikomu nie wolno do miasta ani przedmieścia cudzych piw wprowadzać, składać, a tym bardziej szynkować pod karą konfiskaty...” Z roku 1727 mamy informację, że burmistrz Radziejowa Kozłowski zajmował się handlem i miał browar. Lustracja z 1765 roku opisuje austerię - zajazd starościński w Rynku oraz browar starościński istniejący na dole za kancelarią przy którym „była przedtym Gorzelnia przybudowana... karczma pod dranicami niedaleko tego browaru, o trzech izdebkach z których jedna obszerniejsza do szynku”... W 1777r. mamy następującą informację „... W Mieście Radziejowie Budynek ieden Starościński w którym szynkują piwo, stary zły, znaczney potrzebuje reparacyi pod górą Mia-

sta stojący...” natomiast lustracja z 1789r. podaje, że w mieście Radziejowie ma starosta radziejowski gościniec starościński w rynku i „w tymże mieście Radziejowie ma starosta radziejowski karczmę za miastem na dole”. Na planie sytuacyjnym Radziejowa z 1835r. naprzeciwko dzisiejszego sądu zaznaczony jest DOM ZAJEZDNY a przy skrzyżowaniu, częściowo w miejscu obecnego banku PKO BP widnieje BROWAR. Opis miasta z 1860r. informuje nas, że „... w mieście tym znajduje się tylko jeden dom zajezdny, szynków piwa i wódki 5 ...”

- W 1820 r. w Radziejowie było 161 domów w tym tylko 10 murowanych.

- W XIX w. burmistrzem Radziejowa był dziadek pisarki Marii Dąbrowskiej – Feliks Gałczyński, zginął 31 V 1861r. w ratunku rażony piorunem, pochowany jest na radziejowskim cmentarzu.

- W 1867r. władze carskie m.in. za pomoc i udzielanie schronienia powstańcom styczniowym pozbawiły Radziejów praw miejskich, które miasto odzyskało dopiero w 1919r.

- W 1916r. Radziejów posiadał własne pieniądze. Wydała je rada miasta, były to papierowe bony płatnicze o nominałach 1, 2, 5, 10, 25 fenigów.

- Najstarsze informacje o pobycie Żydów w Radziejowie pochodzą z 1432r. Było to pierwsze miasto na Kujawach, w którym osiedlili się przedstawiciele tej grupy etnicznej. W 1546 r. mieszczanie radziejowscy uzyskali przywilej królewski zakazujący osadnictwa żydowskiego w mieście - w 1609r., przywilej ten rozszerzono na wszystkich innowierców. W XVI wieku istniał kahał radziejowski z synagogą leżącą na „Piaskach za wiatrakami”. W XIX w. jak i też w okresie międzywojennym w Radziejowie zamieszkiwała stosunkowo duża społeczność żydowska w 1820 r. było to 198 osób (16,5% mieszkańców miasta) w 1933r. 699 osoby co stanowiło wówczas 15% mieszkańców. Przed wojną przy dzisiejszej ulicy Zachodniej istniały dwie Synagogi (drewniana z XIX w. i wybudowana w latach 1935-1938 murowana synagoga nazwana Beit Rachel - Dom Racheli) spalone przez Niemców 8 XI 1939r. Na końcu dzisiejszych ulic Ogrodowej i Sosnowej (uliczki - dawna żwirownia w lesie) od XIX w. istniał kirkut (cmentarz żydowski), który został zdewastowany podczas II wojny światowej a całkowicie zniszczono go w latach 50 - tych i 60 - tych XX wieku wybierając piasek (decyzją rady powiatowej w 1956 roku prawie cały teren, na którym zlokalizowany był cmentarz, przeznaczono na wyrobisko żwiru). W Radziejowie istniało wiele organizacji żydowskich m.in. w 1929r. utworzono Żydowską Bibliotekę i Czytelnię Społeczną, która powstała na bazie Żydowskiej Biblioteki Społecznej a pierwszym klubem piłkarskim w Radziejowie nie był Start Radziejów a utworzona w 1930 r. żydowska drużyna piłkarska „Makabi ” na czele z Edwardem Grojnowskim. „Mecze rozgrywano na płaskim pastwisku między Radziejowem a wsią Plebanka. Drużyna „Makabi” pozostawała jednak poza rejestrem PZPN, rozgrywając spotkania z drużynami z pobliskich miejscowości oraz odradzając się co jakiś czas na krótko nie nazwaną reprezentacją pozostałej młodzieży z Radziejowa”. Radziejowianie grali w piłkę już w latach 20 - tych w niestowarzyszonej drużynie, której kierownikiem był notariusz Gustaw Około - Kulak a nawet przystąpili do budowy boiska w pobliżu wiatraka ale niestety teren został rozparcelowany na działki budowlane. Wiosną 1941 roku Niemcy po uprzednim przesiedleniu Żydów w określony obszar miasta w rejonie ulic Toruńska i Szewska utworzyli getto. Części ludności żydowskiej udało się wyjechać z Radziejowa, część Niemcy wysłali do utworzonych na Kujawach obozów pracy, kilku - kilkunastu Żydów znalazło schronienie u mieszkańców Radziejowa

i okolicznych wsi. Likwidacja radziejowskich Żydów rozpoczęła się wiosną 1942r., poprzedziła ją grabież żydowskiego mienia (26 I 1942r.), przeprowadzona w sali miejscowej remizy strażackiej. Dnia 22 IV 1942r. około 100 pozostających w Radziejowie Żydów wywieziono do obozu masowej zagłady w Chełmnie nad Nerem (Kulmhof am Ner) i tam zamordowano (ofiary uśmiercano przez zagazowanie, wtlaczając spaliny do szczelnie zamkniętych przyczep ciężarówek). Po wojnie do Radziejowa powróciło 41 Żydów. W 1949r. i w następnych latach pozostały już tylko pojedyncze osoby.

- Radziejów należał do tych miast, których ludność w latach okupacji hitlerowskiej szczególnie ucierpiała. Niemcy aresztowali w tym niewielkim mieście 62 osoby z których 11 zamordowano na miejscu. Do obozów pracy wysłano z Radziejowa 72 osoby, a na przymusowe roboty do Niemiec aż 750 osób.

- W Radziejowie 01.01.1899r. urodził się Antoni Iglewski - pseudonim „PONAR”, „NIECZUJA”, „VANADI”, „ANTONI”, podpułkownik, działacz konspiracyjny, jeden z 316 CICHOCIEMNYCH, Kawaler Orderu VIRTUTI MILITARI. Zmarł 27.01.1979r., pochowany jest w grobowcu rodzinnym na cmentarzu parafialnym w Radziejowie.

- Miasto na przestrzeni wieków „widziało” wojska: polskie, krzyżackie, szwedzkie, rosyjskie, austriackie, francuskie i niemieckie, które podczas wielu konfliktów przechodziły przez Radziejów, stacjonowały tutaj lub toczyły walki.

- W Polsce taką samą nazwę jak nasze miasto noszą jeszcze cztery wsie:

1. Pobliska wieś Stary Radziejów (nieco ponad 300 mieszkańców)
2. Wieś Radziejów (186 mieszkańców) w woj. opolskim, pow. kędzierzyńsko - kozielski, gmina Reńska Wieś.
3. Wieś Radziejów w woj. małopolskim, pow. bocheński, gmina Rzezawa.
4. Wieś Radziejów (164 mieszkańców) w woj. lubelskim, pow. chełmski, gmina Dubienka.

Opracował - Krzysztof Wątrobic
(Tekst oryginalny)

Literatura:

- „Dzieje Radziejowa Kujawskiego”, pod. red. Jerzego Danielewicz, Bydgoszcz 1982r.
- „Radziejów poprzez stulecia”, pod. red. Dariusza Karczewskiego, Włocławek - Radziejów 2002 r.
- Karczewski D., „ Radziejów na piastowskim szlaku. Informator turystyczny”, Radziejów 2015r.
- Kosecki A., „Miasta kujawskie w średniowieczu. Lokacje, ustrój i samorząd miejski”, wyd. AVALON, 2018r.
- Lustracja województw wielkopolskich i kujawskich 1789, część III, województwo łęczyckie i brzesko-kujawskie, Warszawa - Poznań - Toruń 1977r.
- Opisy miast Kujaw wschodnich z 1860r. (gubernia warszawska), Warszawa 2002r.
- Strzyż P., „Płowce 1331”, wyd. Bellona, 2009r.
- Jarzembowski R., „Włocławski sport”, wyd. WTN, 1992r.

Co słycać w Stowarzyszeniu Subicere ?

Nowy rok powitaliśmy balowo- w Toruniu i u siebie. Potem tanecznym krokiem podążaliśmy na podbój kuchni, na warsztaty kulinarne w Arkadii i Gęsiej Nóżce. A teraz, lekko przytupując ruszamy do pracy nad dekoracjami wielkanocnymi. I zgodnie z hasłem „wszystkie ręce na pokład” mobilizujemy całe nasze rodziny i przyjaciół, do organizacji Plenerowego Kujawskiego Śniadania Wielkanocnego. W tym roku będzie to już trzecia edycja imprezy, która przybliży tradycję obchodów świąt Wielkiej Nocy i dzięki zbiorce publicznej, wspomaga rehabilitację naszych podopiecznych. Tegoroczne Śniadanie

swoim patronatem objęło Radio PiK, będąc stałe elementy znane z poprzednich lat i dużo zupełnie nowych i zaskakujących. Różnych atrakcji przewidujemy moc. Serdecznie zapraszamy w Niedzielę Palmową 14 kwietnia na radziejowski rynek, gdzie spotykamy się już o godz. 9.00. Do zobaczenia.

A na nadchodzące Święta życzymy czytelnikom Radziejowianina smacznego jajka, mokrego dyngusa i bogatego Zajączka.

Jadwiśka Szyszkowska-Jankowska oraz Asia, Basia, Kasia, Renia, Dominika, Daria, Julka, Zuzia, Krzysiu, Grzesiu, Łukasz, Darek i Filip z rodzinami, członkowie i wolontariusze Stowarzyszenia SUBICERE

Najbardziej widowiskowe koniunkcje marca

W marcu będziemy mogli oglądać kilka ciekawych zjawisk astronomicznych. Najbardziej widowiskowe będą koniunkcje Księżyca z planetami jak i koniunkcje innych ciał niebieskich.

Koniunkcja (astronomia) oznacza ustawienie kilku ciał niebieskich i obserwatora w jednej linii. Powoduje to, że obserwowane obiekty, z perspektywy obserwatora, znajdują się na niebie blisko siebie. Najbardziej efektowne koniunkcje będą widoczne pod koniec miesiąca.

27.03 Koniunkcja Księżyca z Jowiszem

Godzinę przed wschodem Słońca Księżyc minie największą z planet Układu Słonecznego Jowisza w odległości 1 stopnia. Oba obiekty będą widoczne na południowym niebie.

29.03 Koniunkcja Księżyca z Saturnem

Bliskie spotkanie Księżyca z Saturnem widoczne będzie na południowo-wschodnim niebie półtorej godziny przed wschodem Słońca. Optymalny moment obserwacji przypadnie mniej więcej na godzinę 04:30, kiedy będzie jeszcze wystarczająco ciemno. Saturna znajdziemy zaledwie 1 stopień od Księżyca.

31.03 koniunkcja Marsa z Plejadami

W ostatni wieczór marca, na zachodzie, nastąpi przejście Marsa w pobliżu gromady otwar-

tej gwiazd M45 znanej jako Plejady. Odległość między obiektami zmniejszy się do 3 stopni i 17 minut.

Koniunkcje pięknie prezentować się będą we wszystkich lornetkach. Życzę bezchmurnego nieba.

T. Gadzinowska

Koniunkcja Wenus z Jowiszem (po prawej Księżyc, w środku Jowisz, po lewej Wenus)

Zdjęcie wykonała Zuzanna Krasucka, uczennica Publicznego Gimnazjum Powiatowego im. Wł. Łokietka w Radziejowie, dnia 28 stycznia 2019r.

Turniej ORLIKów

3 marca br. w Hali Sportowej im Fr. Malinowskiego w Radziejowie odbył się turniej piłki nożnej w kategorii wiekowej ORLIK. W turnieju wzięły udział cztery drużyny tj: MKS START Radziejów, MGKS Lubraniec, MLKS ZJEDNOCZENI Piotrków Kujawski, GKS ZIEMOWIT Osięcin.

Po zaciętej rozgrywce nasza radziejowska drużyna zajęła zaszczytne 4 miejsce, ustępując jedynie Lubrańcowi (I miejsce), drużynie z Piotrkowa Kujawskiego (II miejsce) i piłkarzom z Osięcina (III miejsce).

Podczas gali rozdania pucharów i medali gościliśmy Burmistrza Radziejowa, który udekorował zwycięskie drużyny. Organizatorem turnieju byli: Urząd Miasta Radziejów i MKS START Radziejów. Zarząd MKS START Radziejów dziękuje za pomoc w organizacji Turnieju: Andrzejowi Paliwodzie – Suszarnia Owoców i Warzyw sp. z oo Płowce i Mikołajowi Lewickiemu – SHIP CENTER Radziejów

Zostaw w Radziejowie

Dzięki Tobie i Twojemu 1% podatku, który nam przekazujesz wspieramy tych, którzy tego potrzebują

KRS - 0000316241

Stowarzyszenie Wspierania Osób Niepełnosprawnych SUBICERE

program do rozliczeń PIT na - www.subicere.pl

Radziejowska brać biegowa raportuje ...

Zimowy okres „bezruchu” powoli mija, co nie oznacza, że radziejowska brać biegowa siedziała z założonymi rękoma na kanapie przed telewizorami. Wręcz przeciwnie – zima to dla każdego biegacza budowa bazy formy, która ma procentować przez cały sezon. Chciałoby się powiedzieć „zima nasza to i wiosna i lato nasze”.

Zanim jednak sezon ruszył w pełni, kilkoro biegaczy z Radziejowa postanowiło wybrać się do Brzozy k. Bydgoszczy aby Sylwestra świętować na sportowo. Nie obyło się bez stawania na podium, a także pobijaniu swoich „życiówek” czasowych. Nasz gród reprezentowali: Piotr Kuczek, Radosław Małolepszy, Julian Świerczyński, Anna Jakubowska, Artur Dylewski, Katarzyna Meler-Lewandowska, Ilona Dzido-Mielcarek, Monika Kuczek i Iwona Centkowska.

Pierwsze zmagania biegowe w tym roku rozpoczęliśmy 2 marca podczas Zimowego Biegu Dębowego w Dąbrowie. Nasze miasto reprezentowała liczna drużyna: Radosław Małolepszy, Piotr Kuczek, Jacek Lewandowski, Waldemar Zasada, Mikołaj Lewicki, Artur Dylewski, Paweł Śrubas, Monika Kuczek, Julian Świerczyński, Anna Jakubowska oraz Ilona Dzido-Mielcarek. Trasa przygotowana przez organizatorów nie należała do najłatwiejszych, bowiem liczne podbiegi wymagały od naszych zawodników nie lada wytrzymałości. Jednak pomimo tych niedogodności każdy dał z siebie wszystko. Świadczy o tym choćby fakt, iż drużyna z Radziejowa zajęła II miejsce na podium w klasyfikacji drużynowej. Czasy jakie „wykręcili” radziejowiaczy należały więc do jednych z lepszych spośród wszystkich biorących udział w biegu.

Zaledwie tydzień później, 10 marca trzech naszych kolegów postanowiło wybrać się do Poznania aby wziąć udział w cool'towej imprezie biegowej pt: 15 Recordowa Dziesiątka. Impreza rok rocznie skupia tysiące biegaczy z całej Polski, bowiem zarówno trasa jak i organizacja biegu wróży pobijaniu własnych życiowych rekordów czasowych. Nie inaczej było i tym razem, bowiem Mariusz Jaworski w tym dniu zmierzył się sam ze sobą - formą pobijając swój rekord życiowy. Oprócz Mariusza na starcie stanęli także: Andrzej Hossa oraz Katarzyna Meler-Lewandowska.

Celem radziejowskich biegaczy jest nie tylko meldowanie się w miastach w całej Polsce i „bicie się z czasem”, lecz także bieganie w celach rekreacyjno – zdrowotnych. To już sta-

15 Recordowa Dziesiątka - Poznań

ło się tradycją, iż w przededniu świąt Bożego Narodzenia spotykamy się w lesie w pobliżu Świesza aby pobiec symboliczne 10 km, które wieńczą się łamaniem opłatkiem i składaniem wzajemnie życzeń. Natomiast 1 stycznia, już po raz drugi odbył się noworoczny bieg ulicami Radziejowa nazwany „2. Noworocznym Biegiem Pi...a” (ze względu na nietaktowną nazwę owego biegu użyto nazwy skróconej. Możemy jedynie zasugerować czytelnikom chcącym rozszyfrować ową nawę to, iż powinni szukać jej u źródeł prokreacji).

14 lutego w dzień Św. Walentego kilkoro naszych „wariatów” biegaczy podążyło ulicami naszego miasta w ten sposób, aby „wyrysować” trasę biegu serdusz-

Bieg „opłatkowy” w Świeszu

ko, które każdy nas z dedykował swojej walentynce.

Na sam koniec warto wspomnieć, iż to dopiero początek sezonu. Wiele medali do zdobycia i wiele zamierzonych celów do osiągnięcia. Kliku naszych biegaczy w pierwszych dniach kwietnia zamelduje się wielu miastach w całej Polsce na bardzo ważnych i wymagających biegach. Dziś nic o tym nie wspomnimy, nie chcemy zapeszać, jednakże jak tylko skończy się to dla nich szczęśliwie, zameldujemy tym w kolejnym wydaniu gazety.

2. Noworoczny Bieg Pi....a

Tajemnicze zakamarki Kujaw Radziejowskich

03.03.2019 wycieczka autokarowa z przewodnikiem, w ramach akcji "Poznaj swój region z przewodnikiem" Urzędu Marszałkowskiego województwa kujawko-pomorskiego.

Radziejowski Dom Kultury zorganizował wycieczkę po ciekawych, a mało znanych miejscach w Powiecie Radziejwskim, m. in. takich, jak miejsce pochówku wnuczki Adama Mickiewicza w Krzywosądzy, Kanał Bachorze czy tzw. Kujawskie Megality w Sarnowie. Wycieczka nosiła tytuł "Tajemnicze zakamarki Kujaw Radziejowskich". Pomimo niesprzyjającej pogody, o 9:30 spod RDK wyruszył wypełniony po brzegi 57-osobowy autokar rządnych wiedzy o regionie mieszkańców okolicy Radziejowa i nie tylko. Pod przewodnictwem Dyrektora RDK, pana Macieja Maciejewskiego, uczestnicy wycieczki dzielnie zwiedzali Kujawy Radziejowskie aż do późnego popołudnia, słuchając z zainteresowaniem przewodnika. Miłą niespodzianką na trasie wycieczki był poczęstunek w GOK w Osięcinach oraz GOK w Piotrkowie Kujawskim, a także słodka niespodzianka ufundowana przez Gminę Radziejów. Dziękujemy wszystkim uczestnikom i zapraszamy na kolejne wyprawy po naszej pięknej okolicy - kolejne wycieczki już niebawem!

27 wielka orkiestra świątecznej pomocy
2019 **FINAL**
NASZ SZTAB ZEBRAŁ

52 137,75 zł

Na zakup sprzętu dla specjalistycznych szpitali dziecięcych

W Radziejowskim Domu Kultury od stycznia trwa przebudowa Sali Widowiskowej

Remont przewidziany jest do końca sierpnia 2019, więc mamy nadzieję, że już we wrześniu tego roku zaprosimy Państwa do odnowionej Sali

RDK